

Domoljub

V Ljubljani 2. oktobra 1940

Leto 53 • Štev. 40

Japonska posega v evropsko vojsko

Te dni je bila v Berlinu objavljena vojaška zvezniška pogodba med Japonsko, Nemčijo in Italijo. Podpis vojaške pogodbe je že v mirnem času zelo pomemben, še pomembnejši pa je tak dogodek tedaj, če se podpiše zvezniška vojaška pogodba med tremi velesilami, od katerih sta dve že v vojskovanju proti Angliji. Da se Japonska resnično postavlja ostro proti Angliji, so ob tem dogodku potrdili tudi razni japonski državniki, ki so pravi te dni najbolj poudarjali potrebo, da se mora v borbo proti Angliji postaviti tudi Japonska, ker mora ravno Japonska sodelovati, ko bo Anglija poražena in se bo razbil imperij, ki ga vodi Anglija: Imperij pa ima velika posestva tudi v Aziji in v Pacifiku in za usodo teh posesti se mora najbolj zanimati ravno Japonska. Kakor bosta po zmagi nad Anglijo prevzeli v Evropi in Afriki njene posesti in vodilno vlogo Italija in Nemčija, tako bo Japonska prevzela angleške posesti, ki jih ima Anglija v Aziji in v Pacifiku.

Evropska vojska prehaja tako v dobo, ki bi se lahko nazvala kot vojska za delitev angleškega imperija. Japonski prehod v vojno stanje ne bo težak, kajti Japonska se na Kitajskem vojskuje že od leta 1932. Japonska armada ureja zadeve na Kitajskem, japonska mornarica pa tudi že komaj čaka, da bi lahko tudi ona odločilno posegla v oblikovanje novega velikega japonskega imperija ob obalah Pacifika. Na Japonskem imperijalne politike namreč ne vodijo politične stranke ali pa močne politične osebnosti. O moči japonskega imperija odločata suhozemska vojska in mornarica, med obema pa vlada veliko ljubosumje in stalna napetost o tem, kdo bo za Japonsko več storil. Politične osebnosti in stranke so morale samo izrabljati in izvajati načrte generalov, ki so hoteli prehiteti admirale. V osmih letih je japonska armada že skoraj osvojila polovico Kitajske. Japonska mornarica je morala ves čas počivati. Angleške posesti pa so razsejane po vsem Pacifiku; japonska mornarica bo morala sedaj dokazati, kako zna ona služiti japonskemu cesarstvu in japonski imperijalistični politiki.

Toda brodovje mora imeti proti sebi tako brodovje, da se bo tako slavna mornarica kakor je japonska, lahko vrnila s slavo ovenčana nazaj v svoja pristanišča. Toda kdo bo sovražnik in nasprotnik te velike in močne japonske mornarice? Japonska mornarica je zelo močna in pride na tretje mesto za ame-

riško in angleško mornarico. Ta japonska mornarica bo torej iskala sebi enakega nasprotnika v Pacifiku. Toda v poštev prihajajoče mornarice, to je angleške mornarice, ni v Pacifiku. Vse angleško brodovje je v Sredozemskem morju ali pa ob angleških obalah v Evropi, kjer mora paziti na to, da se vdor nemške vojske na angleško obal ne bi posrečil. Ob obalah Pacifika križari zdaj le nekaj manjših in šibkejših angleških križark, tam je tudi še nekaj nizozemskih vojnih ladij ob Nizozemski Indiji in pa nekaj avstralskih vojnih ladij.

Ko bo japonska mornarica hotela obračunati s tem maloštevilnim in šibkim brodovjem, bo obračun zelo lahek, celo prelahak za dobiček, ki bi ga Japonska imela od takega uspeha japonske mornarice. Po zmagi nad maloštevilnim angleškim brodovjem po Pacifiku bi Japonska seveda lahko dobila vse angleške kolonije v Aziji, prav tako pa tudi Nizozemsko Indijo. Dobila bi pa še več: angleška moč bi bila izločena iz Pacifika in proti drugemu tekmeču za oblast na Pacifiku, to je proti Ameriki, bi bila Japonska na ta način v veliki premoči.

Amerika pa takega razvoja dogodkov ne bi smela dopustiti. Ko se je Japonska začela odločati za vojaško zvezo z Nemčijo in Italijo, so v Ameriki listi zmeraj bolj pisali o tem, da bo Amerika med drugim dobila v zakup tudi angleško obmorsko trdnjavo ob južnem koncu Azije — Singapur. Na Filipinih, na otočju ob kitajski obali, se je Amerika začela spet utrjevati, letošnji manevri ameriškega brodovja pa so bili v Pacifiku. Ko bi propadel angleški imperij v Aziji, bi se na Pacifiku začela prav taka borba za morske poti, kakor je že trajala v Evropi v Sredozemskem morju ves stari, srednji in novi vek.

Promet v Sredozemskem morju je ostajal tako dolgo v angleških rokah, dokler v Sredozemskem morju ni bilo brodovja, ki bi lahko angleško brodovje premagalo. Ameriška trgovina in plovba bo v Pacifiku tako dolgo svobodna, dokler ne bo tam velesile, ki bi imela večjo in močnejšo mornarico kakor je ameriška.

V novi vojaški zvezi med Nemčijo, Italijo in Japonsko mora japonska mornarica prevzeti tisto vlogo, ki jo japonska vojska že osem let opravlja na Kitajskem. Njen nasprotnik na Pacifiku ne bo moglo biti angleško brodovje, ker mora to ostati v Evropi, ampak bo japonsko brodovje za ustavitelj japonske moči v Aziji moralo premagati pravega nasprotnika — to je ameriško vojno brodovje.

Japonska še ni udeležena v evropski vojski, prav tako pa ni udeležena še Amerika. Med Ameriko in Kanado, to je deželo angleškega imperija, je bila v avgustu podpisana obrambna vojaška pogodba, ki bi naj veljala samo za ameriško polovico zemeljske oble. Odgovor na tisto pogodbo, ki je posredno že zvezala Anglijo in Ameriko v vojaško zavezništvo, je bila te dni zvezniška vojaška pogodba, ki je bila podpisana med Italijo, Nemčijo in Japonsko. Po zlomu Anglije v Pacifiku se bo Amerika morala spopasti z Japonsko za premoč na Pacifiku, po zlomu Anglije v Evropi pa se bo Amerika morala braniti za varnost ob Atlantiku. Vojna se izločuje počasi iz evropskega območja in če se usoda Anglije hitro zapečati, se bosta morali spoprijeti še Japonska in Amerika, ki dosedaj sploh še nista udeleženi v vojski. Toda če bi bila Anglija prehitro premagana, tedaj bi se lahko zgodilo, da bi bil poraz tolikšen, da bi se Ameriki zdelo najprimerneje in najceneje, da prizna dejstvo novih sil v svetu in se z njimi sprijazni. V najbližji bodočnosti moramo torej računati s tem, da bosta Anglija in za njo Amerika storili vse, da se vojna čimbolj zavleče in podaljša, z Nemčijo in Italijo pa bo Japonska ukrenila vse, da se zaključek vojne z vsjo močno naglavo izsili.

Za »Domoljubove« naročnike »Slovenčev koledar«

Naročite ga po dopisnici, pri zastopniku ali po položnici, ki jih bomo pred 1. novembrom 1940 priložili

V nobeni slovenski družini ne sme manjkati prelepa in zelo koristna knjiga »Slovenčev koledar«!

Naročniki »Domoljuba« po 10 din, nenaročniki po 28 din.

Zadružna izobrazba

Za vsak česar koli se človek v življenju hoče uspešno lotiti, mora biti primerano pripravljeno in mora o dotični stvari nekaj vedeti. To se pravi, da mora biti izobražen. Danes se posebno v vrstah kmečkega stanu javlja močna volja, da bi se organiziralo in v življenje poklicalo trdno in solidno združništvo, ki naj bi gospodarsko docela razbilo pa razcepilene kmečke vrste združilo v krepko gospodarsko skupnost, ki je tolikanj potrebna. Drugi stanovi so v tem pogledu že daleč pred kmečkim. Naš kmet pa je tako zakopan v dnevne skrbi in v svoj kos zemlje, da je dosedaj le prerad pozabljal kako važno in potrebno je sodelovanje na gospodarskem področju.

Razmere zadnjega časa so ga primorale, da je glede tega nehal biti brezbrizen in sedaj bolj in bolj uvideva, kako brez moči je v narodnem gospodarstvu, če se ne strne v močnih zadružnih organizacijah, ne le na kreditnem (kar je žel), marveč tudi in zlasti na proizvodnem in splošnem blagovnem področju zadružnega sodelovanja.

Ta zavest je pa rodila spoznanje, da je sleherni uspešno zadružno delo mogoče le, če so tu sposobni in požrtvovalni vodilni ljudje. O požrtvovalnosti danes ne bomo govorili. Je poglavje zase in zasluži, da bomo enkrat pozneje bolj izčrpno govorili o njej. Sedaj pa bomo nekaj zamislili o potrebi zadružne izobrazbe in to z dveh pogledov: 1. izobrazba vodilnih zadružnih delavcev in 2. izobrazba zadružnikov samih na splošno.

Najprej nekaj o izobrazbi zadružnih voditeljev. Vsi dobro vemo, da ta ali ona stvar uspeva vedno le takrat, kadar jo ima v rokah pravi človek. Lahko, da je kaka misel še tako dobra in lahko izvedljiva, kakšen načrt še tako idealno zamišljen in uspešen — če dobi stvar v roke nepravil človek, se ponesreči. Pa ne zato, ker bi bila stvar slaba, ampak zato, ker ni bila v rokah dobrih ljudi. Ta ugotovitev velja še prav posebno za zadružništvo. Če kje, se je pri zadružništvu izkazalo, da je ideja sodelovanja zdrava in dobra; obnesla se je povsod, kjer je bila v pravih, izurjenih rokah. Prav tako pa je izkušnje že tisočkrat potrjeno, da je zadružno delo vedno rodilo slabe uspehe in neštetokrat končno tudi propadlo, če so ga vodili ljudje, ki nalogi niso bili kos, čeprav so bili poštenj in požrtvovalni.

Te skušajo se glava priča, kako prav imajo vsi tisti, ki našemu slovaškemu kmetu dopovedujejo, da brez izobraženih voditeljev zadrug ne bodo prišli nikamor. Tvo napreduje, svet je bolj in bolj izobražen in zato tudi bolj in bolj pretkan. Če hočeš danes biti kos gospodarskemu razvoju in odločilno vplivati na njegovo smer, moraš nekaj o teh stvareh znati. Pri nas se na splošno misli, da je dovolj, če je v teh rečeh dobro podkovan le poslovodja zadruga. Ta misel je čisto napačna. Nešteto zadrug je propadlo, ker so se poslovodje okoristili z nevednostjo odbornikov, si na račun zadruga nabrali premoženje, zadruga pa uničili. Tudi v tem pogledu je skušen dovolj! Vendar se resnica o potrebi zadružne izobrazbe pri zadružnih odbornikih ne upošteva dovolj. Če hočemo, da bodo naše zadruga poslovale v redu in v dobro zadružnikov, jim morajo stati na čelu zadružno izobraženi ljudje. To je pogoj, brez katerega ni misliti na uspešen razvoj kmetijskih zadrug.

Kako si izobrazbo pridobiti? Prirejajo se razni knjigovodski tečajji, poslovni tečajji, tečajji za upravne odbornike in podobno. Takšni tečajji so potrebni kakor oko v čelu — vidimo pa, da ni zanje pravega zanimanja. Če bi bilo, bi morali biti mnogo pogostejši, kakor so. Vsaka stvar se prireja v takšnem obsegu, kakršen je izgled na uspeh. Prepričani smo, da bi bili taki tečajji, ki bi morali biti še obširnejši in temeljitejši, potrebni v vsakem večjem središču naše Slovenije vsaj

Javna zahvala

Podpisnemu je dne 11. septembra t. l. vsled strela popolnoma pogorela hiša s hlevom. Vsled točne plačane naročnine mi je uprava »Domoljuba« takoj izplačala požarno podporo v znesku

1000.— din

za kar se najtopleje zahvaljujem.

Pristavica, dne 14. septembra 1940.

Franc Planinšek.

vsakih par let — in bi tudi bili, če bi bilo zanje dovolj zanimanja in povpraševanja.

V Ljubljani imamo Zadružno šolo. Prav bi bilo, če bi vanjo pošiljali res le takšne kmečke fantje, ki bodo ostali na kmetiji in ki bodo lahko odločilno sodelovali pri vodstvu domačih zadrug. Namen *Zadružne šole prav gotovo ni vzgajati in izobraževati le poslovodje, pa naj bodo potem kjer koli. Njen namen je pomagati do razvoja našemu kmečkemu združništvu. Ki pa nikakor ni odvisno samo od poslovodij, ampak prej od izobraženih voditeljev zadrug. O tem naj bi nekoliko razmislili naši kmečki krogi na deželi in ukrenili glede učencev v Zadružni šoli tako, da bo njihovo domače združništvo imelo čim več od znanja, ki si ga bodo pridobili v šoli.*

Prihodnjak pa še nekaj o izobrazbi zadružnikov sploh!

Razdolžitev uradništva

O razdolžitvi kmeta je bilo popisane in tiskanega na stotine papirja. Prav in v redu! Saj je kmet steber države, ki ji prideluje kruh in ji daje svoj krvni in denarni davek. Toda tudi uradniški stan nekaj pomenja, čeprav danes vobče še zdaleka nima tistega ugleda v očeh pretežnega dela ljudstva, kakršnega je imel nekoč. A pomnite, da naš današnji uradnik ni sin tujega, nam nenaklonjenega, če ne sovražnega naroda, marveč je kri naše krvi. Zato mislim da je prav in v redu, ako posvetimo nekaj več brige tudi uradniškemu vprašanju v listu, ki je glasilo širokih plasti iz vrst našega ljudstva.

Zadolžen je bil kmečki stan. Je res! Na tisoče po sili razmer, a na stotine tudi po lastni krivdi. Tega menda ne bo nihče zanikal. — Je že prav, da mu je bilo pomagano: vrednemu in nevrednemu, tudi takemu, ker ob splošnem pravilu izjeme pač niso mogoče. Toda zadolžen je bil, je, in najbrž bo še bolj tudi naš uradnik in upokojenec. Ako je kmet steber države — krepek in močan — je pač en nosilni steber. Ni pa edini! Tudi o uradniku smelo postavimo sporedno trditve, da je drugi steber države. Zato mislim, da ne grešimo, ako glasno in javno povemo: Storite kaj še za razdolžitev uradništva!

Tudi mi plačujemo državne davke in niti ne nizke. Plačujemo odkup za ročno delo, stokrat osovraženi »kuluki« do smrti, ko se ga kmeč otrse vsaj po 60. letu starosti. Životarimo ob pičlih prejemkih, a ne živimo stanu primerno. Ne gre toliko za želodec kot za ugled vobče. Običen moraš biti dostojno. Tudi stanovati ne smeš — recimo: ne moreš v kletih.

Kako pa naj živimo, če imamo dohodkov ob blazno kvišku drveči draginji komaj toliko, da tolažimo želodec s krompirjem, kisljo repo in zeljem, morda enkrat na teden celo z mesom. Kaj več si more uradnik komaj privoščiti še le tedaj, ko je dosegel vsaj šeststo položajno skupino, seveda če nima velike družine. Prav nič pa si ne sme — ker si ne more — privoščiti nižji uradnik; še manj — če je sploh še kaj manj kot nič — državni upokojenec. — Najmanj tretjino, rajši več,

(Nadaljevanje na prihodnji strani spodaj)

Javna zahvala

Podpisani sem utrpel 11. IX. 1940 požarno škodo na hiši in podu.

Zavarovalnica JUGOSLAVIJA,

pri kateri sem bil zavarovan, je škodo takoj ocenila in mi izplačala odškodnino v moje največje zadovoljstvo.

Smatram za svojo dolžnost, da ta domači zavarovalni zavod vsakomur najtopleje priporočam.

Pristavica, 24. IX. 1940.

Planinšek Franc

Po bojiščih

Značilno za vojaške in politične dogodke preteklega tedna je dejstvo, da se je borba med obema velikima nasprotujočima se taboroma izključno evropskega področja prenesla sedaj izrazito jasno na vso svetovno ploskev. Iz evropske vojne nastaja svetovna vojna.

Na nemško-angleškem bojišču so bile v preteklem tednu spet velike letalske bitke. Nemški napadi na Anglijo, ki dejansko trajajo noč in dan, so bili posebno hudi v noči od srede na četrtek in podnevu v petek. Izid bojev je pokazal, da so napadi podnevu manj učinkoviti kakor ponoči, ko je obramba mnogo težja. Prizadet je bil predvsem London, a tudi Southampton, Bristol, Glasgow, Edinburgh in Liverpool so sprejeli veliko število bomb. Angleški napadi na Nemčijo pa so vedno le nočni in so se v preteklem tednu

tako o potopitvah dveh angleških podmornic, kakor o potopitvi enega italijanskega rušilca.

Poleg teh običajnih bojišč pa sta se v preteklem tednu — zaenkrat samo mimogrede — prikazali dve *izvenevropski bojišči*, in sicer eno v zahodni Afriki, drugo pa v Indokini v Aziji. V zahodni Afriki so združene angleško-francoske (uporne) sile hotele zasesti pristanišče Dakar in se je pred Dakarjem razvila huda bitka, v kateri so se Angleži izkazali kot slabejši in so morali svoj namen opustiti. Francosko letalstvo (odvisno od francoske vlade v Vichyju) je pa v odgovor na napad na Dakar trikrat bombardiralo angleško trdnjavo Gibraltar in napravilo nekaj škode. V Aziji pa so japonske čete vdrele v francosko kolonijo Indokina in je prišlo do hudih krvavih bojev. Vse se je končalo tako, da je Francija dovolila japonski vojski, da se izkrcava v Indokini, da tam zasede nekaj oporišč in da od tam nadaljuje vojno proti Kitajski. — Po zadnjih vesteh so vdrele v Indokino sedaj tudi kitajske čete.

Zunanja politika

Pretekli teden se je začel v znamenju tajinstvenih sklepov, ki so bili sprejeti pri obisku nemškega ministra Ribbentropa v Rimu. Končal pa se je s tem, da se je zagrijalo nekoliko dvignilo in da smo dobili vpogled v sklepe, ki so bili sprojeti v Rimu. Kajti proti koncu tedna se je pripeljal v Berlin italijanski zunanji minister grof Ciano in so pri tej priložnosti pri kanclerju Hitlerju podpisali *vojaško zvezno pogodbo med Nemčijo, Italijo in Japonsko*. Imenovane tri države se v tej pogodbi obvezujejo, da bodo druga drugi takoj prišle vojaško na pomoč, ako bi eno ali drugo med njimi napadla kakšna država, ki danes še ni v vojni ne v Evropi in ne v Aziji, odnosno, kakor je to jasno povedal italijanski časopis »Giornale d'Italia«, ako bi se katera druga država vtikala v to, kar Nemčija in Italija delata v Evropi in v Afriki ali v to, kar Japonska dela v Vzhodni Aziji.

Ker je *Sovjetska Rusija* v tej pogodbi izrečno izvzeta kot možna nasprotnica, preostane samo še *Amerika*, proti kateri je ta trozveza naperjena. Proti Ameriki pa zaradi tega, ker vedno bolj podpira Anglijo in obstoja verjetnost, da bo šla tudi v vojno ob strani Anglije in prevzela obrambo angleškega imperija proti Japonski v Tihem morju in avstralskem otočju. Tako so sedaj fronte potegnjene že po vsem svetu, ker pri današnjem vojaško-političnem položaju je tako rekoč izključeno, da se Amerika »ne bi vtikala v japonsko početje v Vzhodni Aziji in v Tihem morju, kjer ležijo življenjski interesi Združenih držav Severne Amerike. O vtisu, ki ga je ta za Sovjetsko Rusijo verjetno nepričakovana pogodba napravila v Moskvi, danes ni mogoče povedati nič določnega, razen to, da se mednarodnopolitični položaj Sovjetov z njo gotovo ni izboljšal. Zaradi tega bo zanimivo vedeti, kakšne bodo bodoče poteze Sovjetov, da se poskušajo izmotati iz položaja, v katerega je zašla Sovjetska Rusija, čeprav je nova trozveza izključuje iz seznama nasprotnikov.

Ker je *španski notranji minister* še ostal v Nemčiji, je verjetno, da trozveza Rim-Ber-

Usakdo ve
da je

ASPIRIN

sredstvo proti hripi in prehladu. Pri kupovanju treba paziti, da je vsak zavitek in vsaka posamezna tableta obeležena z „Bayer“-jevim križem. Nikoli ne pozabite, da Aspirina brez „Bayer“-jevega križa, ni!

Opaz. reg. št. 2. in 1357 od 28. aprila 1940.

lin-Tokio še ni zadnje presenečenje, ki se pripravljajo, ampak da bomo slišali še o opredelitvi Španije ob strani Nemčije in Italije v boju proti angleškemu imperiju.

Kakor hitro bo tudi to doseženo, lahko rečemo, da je diplomatska predpriprava za obsežne vojaške operacije, ki se bodo raztegnile iz Evrope v Afriko in tja do Tihoga morja začele z veliko vnemo in s ciljem, da se uspeh čim prej doseže, čim prej, to se pravi prej, preden bodo Združene države Severne Amerike svoje priprave na vojno končale v polnem obsegu, kar je preračunano na prihodnjo pomlad ali poletje. Objava trozveze bo imela v Ameriki gotovo ta učinek, da bodo priprave še pospešene in da bo sodelovanje med Anglijo in Ameriko postale še bolj tesno.

Novo papirnico bo ustanovila neka družba v Sarajevu.

3000 plugov in 1000 traktorjev je naklonila bolgarska vlada kmetom v Dobružji.

Romunija je ustavila plovbo romunskih parnikov po Sredozemskem morju.

En milijon funtov je dal ameriški Rdeči križ za žrtve bombnih letal na London.

7000 Italijanov so poslale egiptске oblasti iz Kaira v koncentracijske taborne.

Dva vagona polenovke sta prišla iz Nemčije v Split.

400.000 kg bomb raznih velikosti so vrhli Nemci na angleška tla in na London od onega četrta na petek.

Voditelj Indijcev Gandhi je imel te dni posvet z indijskim podkraljem glede indijskih zahtev o avtonomiji.

Zveza med Nemčijo, Italijo in Japonsko predstavlja sklop, ki šteje 250 milijonov prebivalcev, 20 milijonov vojakov, 35 tisoč letal ter dva milijona ton vojnih ladij, trdijo Italijani.

DOPIŠNA TRGOVSKA ŠOLA

V LJUBLJANI, Kongresni trg 16/II.

vrči naknadni vpis

v svojo Dvoletno trgovsko šolo in ostale tečaje ter posebne predmete, kakor knjigovodstvo, stenografijo, pravo itd. ter tuje jezike, kakor nemščino, italijanščino, francosščino t. dr.

Vpiše se lahko vsakdo. Pouk se vrči s dopisovanjem, je osebni in zato uspešen. — Vca pojanila pri vlatvu zavoda brezplačno.

stopnjevali v trajanju in sili. Glavno pozornost je angleško bombno letalstvo ves teden posvečalo nizozemsko-belgijsko-francoski obali, kjer se zbirajo nemške napadalne sile za naskok čez Rokavski zaliv na Anglijo. Bombardiranja te obale so trajala vsak dan po več ur. Na morju ni bilo bojev. Nemške podmornice so spet potopile večje število angleških trgovskih ladij.

Na *italijansko-angleškem bojišču* so suhozemski boji popolnoma prenehali, nasprotno pa so oživel letalski boji in so bile na tem odseku vojne fronte bombardiranja, ki po sili napadov in učinkih bomb niso nič zaostajala za boji na angleško-nemški fronti. Oba nasprotnika sta bila živahna v napadanjju. V boj so na tem bojišču posegle tudi pomorske sile, kajti uradna poročila govorijo

od 40 do 45 odstotkov prejemkov ti požre stanovanje. Kje je še vse drugo?! — Rad bi poznal povprečnega uradnika ali upokojenca (seveda javnega, državnega), ki danes nima dolga, dokler mu namreč sploh še kdo kaj dá na upanje; na »puhc« pravimo po domače.

Pa kako naj danes plača svoje dolgove? Za vzor naj se vzame bistvo vsega postopka o razdolitvi kmetu, pa pojde tudi to presneto pereče in resno vprašanje.

Naj se dovoli uradnikom in upokojencem brezobresten kredit za večletno dobo, a del odplačila naj prevzame pač država. Ob lasti pritiska na zasebna podjetja, da naj zvišajo prejemke svojim uslužbencem, okleva pa, da bi prednjačila z dobrim zgledom ter pričela — samá pri sebi. — Fran Kristan.

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

o **Hačo je obolel g. Andrej Tunpej**, župnik na Čukarici v Belgradu. Molimo zanj!

o **80-letnico svojega življenja je obhajal 29. septembra za vso ljubljansko okolico zelo zaslužen mož g. Miha Džanič iz Jariš ob Savi pri Ježici**. Bog živi slavljena, naročnika »Domoljubovega«, odkar izhaja, do skrajnih mej človeškega življenja!

o **90-letnik je postal vzoren krščanski mož Mihael Kavka v St. Pavlu pri Domžalah**. Na mnoga letal.

o **S križev ista že na hrbtu mož postojak Petrič Maks**, bivši oddelni vodja Krajeve tiskarne v Novem mestu. Naj Bog blagoslovlja jubilarca še mnogo let!

DOMAČE NOVICE

d **Organisti so zborovali**. Te dni je bil v Mariboru občni zbor stanovske organizacije organistov lavantinske škofije, ki ga je vodil predsednik Avg. Ulaga, organist pri Sv. Juriju ob Taboru, ki je podal tudi obširnejše poročilo o delovanju društva v minuli poslovni dobi. Predsedništvu poročilo sta sledili tajniško in blagajniško poročila, nakar se je okoli stanovskih vprašanj lavantinskih organistov razvila zelo živahna debata. Predvsem so organisti razpravljali o svojem gnotnem položaju, ki je že vedno v dobršni meri odvisen od obveznih ali prostovoljnih zbirke, ki so včasih zaradi slabih letin zelo pičle. Organisti so mnenja, naj se zbirke sploh odpravijo, namesto njih pa naj bi organisti dobivali stalno plačo, ki naj bi jo dajal cerkveno konkurenčni odbor. Banski svetnik Kuder, ki je bil na občnem zboru navzoč, je pojasnil, da je že na lanskem zasedanju banskega sveta poudarjal, naj prispevke za cerkveno konkurenčni odbor pobirajo davčne uprave prav tako, kakor jih pobirajo za šolske

Novo in stare
nagrobne spomenike
po nizki ceni dobite pri
kamnoseku
FRANJO KUNOVAR
pokopališče sv. Križ - Ljubljana
telefon 49-09

občne odnosno odbore. Društvo je stavilo predlog, naj bi banska uprava skupaj z ordinariatom izdelala poseben statut za organiste, ki naj bi regulariziral njihov gnotni položaj. Pri volitvah je bil izvoljen dosedajši odbor s predsednikom Avgustom Ulago, organistom pri Sv. Juriju ob Taboru, tajnikom Franjom Reinaldom iz Žalca in blagajnikom Ivanom Jarhom iz Petrovč. V odbor sta bila poleg dosedanjih odbornikov izvoljena še Petek iz Ptujia in Furlan iz Hoč.

d **V Liko pojde še dosti turistov...** Dvodnevno stavko so sklenili uprizoriti zagrebški peki, da bi s tem povzročili pomanjkanje kruha in pripravili oblasti, da bi ječale hudo nadzirati njihovo delo. Toda

policija se je bitro vmešala in zaprla vse »stavkujoče« mojstre. Na policiji so jih vtaknili v zapore in jim niso dovolili prinašati hrano od zunaj. Obenem je policija pretehtala vse vrste kruha in ugotovila, da se peki na splošno pošteno pekli kruh. Pač pa je bilo nekaj pekov, ki so ljudski kruh podražili za 1 din. Če bo tem grešnikom krivda dokazana, bodo romali v Liko na prisilno bivanje. Podobno se utegne zgoditi tudi nekaterim pekovskim mojstrom, ki so baje nabujskali svoje pomočnike, včlanjene v socialističnih organizacijah, na stavko. Kakor pravijo zagrebški časopisi, utegne oditi v kratkem v skalovito Liko še dosti turistov...

d **Prva skupina besarabskih Nemcev**, ki jo prevzema dela romunske Besarabije po Sovjetskih ni hotela uživati dobrot boljše-viškega raja, se je pripeljala 28. septembra v Ljubljano in od tam v Celovec. V posebnem vlaku je bilo 745 nemških izseljencev. V bodočih dneh bo sledilo še več takih vlakov.

Bukov žir

zrelo, odpadlo blago kupujem v
vagonskih pošiljkah franco vagon
nakladna postaja. — Ponudbe na
REKLAM ROZMAN, LJUBLJANA
Pražakova 8/L

d **Pol vagona skritega olja so našli organi splitskega županstva skritega nekje v Splitu**. To olje je skrili nameščence tovarne za barve Ivan Kolinec, ki pa ga je policija že prijel, olje pa zaplenila.

d **Znižanje cen za umetna gnojila**. Tovarna umetnih gnojil v Rušah je kljub današnjemu porastu cen znižala cene apnenega dušika, da bi povečala njegovo porabo v državi. Ta tovarna je od 2000 vagonov apnenega dušika prodala do sedaj v Jugoslaviji od 60 do 100 vagonov, vso ostalo količino pa je izvozila v Nemčijo in Italijo. V korist našega kmetijstva bo tudi »Zorkac«, ki je največja tovarna umetnih gnojil v naši državi, znižala svoje cene. — Predvsem bo prišel v poštev superfosfat, ki se od vseh umetnih gnojil največ uporablja.

d **Dva parnika z jugoslavanskimi izseljenci iz Francije sta privozila oni terek v splitsko luko**. Na vsakem je bilo okrog sto oseb, večinoma žensk in otrok.

d **Pri zlati žili, bolečinah v križu, zastoju krvotoka jeter in nezadostnem izločevanju iz zotea**, nastalih vsled zapeke, se dosežejo vedno odlični uspehi z naravno »Franz-Josefovo-grenko vodo. Bolniki radi jemljejo preizkušeno »Franz-Josefovo-grenko vodo in jo dobro prenesejo tudi pri večkratni uporabi.

Reg. po mta. ooa. pol. te nar. odr. S. br. 1365. III. V. 28.

d **Tudi ženske ne smejo verižiti**. Pred okrajnim sodiščem v Subotici se je morala zagovarjati zaradi navijanja cen in špekulacije trgovka Helena Nemeny, lastnica tr-

govine z mešanim blagom. Čeprav je imela 50 kg jedilnega olja, vendar ga ni hotela prodajati svojim odjemalcem, češ da ga hrani za svoje nameščence, za svojo družino in za stalne odjemalce. Izgovarjala se je tudi s tem, češ da ima njeno sin bolan želodec ter da sme jesti samo z oljem pripravljene jedi. Sodišče pa ji vseh teh navedb ni verjelo in jo je obsodilo na dva meseca zapora, na 50.000 dinarjev globe, ki pa se spremeni, če ne bo plačala, v šest mesecev zapora. Ko je Helena slišala to obsodbo, je omedlela. Policija pa je nato obsodila to žensko še na 30 dni prisilnega bivanja nekje v Južni Srbiji.

d **Proslava 400-letnice Družbe Jezusove v Zagrebu se je pričela oni četrtek in končala 29. sept. zvečer**. Pri tej priliki je bilo darovanih vsak dan več sv. maš. V četrtek popoldne je imel slovesni blagoslov zagrebški pomožni škof dr. Josip Lah. Glavni del proslave pa je bil 29. sept. Pontifikalno mašo je daroval nadškof in metropolit hrvaški dr. Alojzij Stepinac z veliko asistenco duhovščine. Maša je trajala od 9 do 10.30 dopoldne. Ob 3 popoldne je bila zaklavalna pesem.

d **Pri zaprtju ali pri metuljih v prebati** vzemite najraj na lečo kozarec naravno »Franz-Josef« vode.

d **Železobetonski most čez Mestinjščico pri Podčetrniku**. Te dni je bila na tehničnem oddelku banske uprave v Ljubljani druga licitacija za zgradbo železobetonskega mostu čez Mestinjščico in za preureditev banovinske ceste v bližini novega mostu v Sodni vasi pri Podčetrniku. Gradbena dela za most in cesto so bila preračunana na 593.091 din. Najugodnejši ponudnik je bil gradbeno podjetje Karel Jezernik, ki je to delo prevzel za 592.838 din. Ban dr. Natlačič je licitacijo že potrdil.

d **Le tako naprej**. Zopet so jugoslavanski časopisi objavili imena številnih ljudi, ki so se pregrešili proti uredbi za pobiranje dragine in brezvestnega verižništva. Tako v Zagrebu, Slavonskem Brodu, v Belgradu, Mitrovci, Zenici, Kruševcu in Subotici so policijske oblasti in sodišča izrekla teške kazni za vsak najmanjši prekršek. V Subotici so mesarja Josipa Abrahama poslali na prisilno bivanje, ker je imel doma preveč masti in je ni hotel prodajati. Običajno je imel na skladišču po 200 kg masti, ob aretaciji pa celih 3500 kg. Zanimiva pa sta še zlasti dva primera. V Kruševcu so zaprli in obsodili lekarnarja Atanackoviča, ki je hotel tudi nekaj zaslužiti, pa si je nakopičil 1000 kg masti in jo zelo drago potem prodajal. V Zenici pa je dobil mesec dni zapora in 5000 din kazni trgovec, ki je prodal pol litra olja za 20 dinarjev in zaslužil pri tem 10 dinarjev.

d **Banska uprava v Banjaluki in odpustila pred kratkim vse ženske**, ki so bile poročene ali pa so bile na drug način že gnotno preskrbljene. Namesto njih je bilo

Dr. Puc

Dobrova pri Ljubljani
Od 1. oktobra zopet redno ordinira

postavljenih 14 moških, ki imajo vsi svoje družine. Ukrep je vzbudil ne samo v Banjaluki, temveč tudi drugod veliko odobravanje. Baje misli banska oblast to prakso

izredna novost!

Za „Domoljubove“ naročnike

prekoristen dar -

„Slovenčev koledar“

za leto 1941

„Slovenec“ bo letos prvič izdal ob koncu leta svoj Koledar, v katerem bo pokazal sile, ki so oblikovale v preteklem letu politično, gospodarsko, kulturno in javno življenje sploh, obenem pa skušal ustvariti najzvestejšega spremljevalca in svetovalca slovenskemu človeku tudi za prihodnje leto ter mu tako dati navodila za negotovo bodočnost. V njem bo našel vsak stan in vsak človek nekaj zase in prepričani smo, da bo potreben vsak hip pri roki slovenskemu človeku.

Koledar bo malo manjše oblike kakor „Domoljub“. Format bo torej zelo velik, in sicer 23x30,5 cm. Koledarski del bo urejen tako, da bo na vsaki levi strani koledar celoga meseca, in sicer katoliški, pa tudi pravoslavni, z vsemi potrebnimi vremenskimi oznakami, na desni pa bo cela stran prihranjena za zapiske, ki jih pač mora vsak gospodar delati.

V koledarju bodo prikazani zunanjepolitični dogodki kakor tudi notranjepolitični, poleg teh pa vpliv zunanjih dogodkov na naše gospodarstvo in izgledi za bodočnost.

Poleg prikaza, kaj nam daje slovenska zemlja, kakor tudi, kaj nam daje jugoslovanska zemlja, bodo tudi strokovna navodila, kaj naj v različnih krajih slovenske zemlje delamo vsak mesec, kako na vrtu, v sadovnjaku, na njivi, vinogradu in v gozdu.

V koledarju bodo tablice (kubične) za izračunavanje količine lesa, kakor tudi tablice za izračunavanje površine (kvadratov), tablice za izračunavanje obrestnih mer, poleg tega pa bo prikazano tudi, koliko predstavljajo razne prostorninske, dolžinske, površinske in težinske mere v decimalnem sistemu, t. j. v kubičnih milimetrih, kubičnih centimetrih, kubičnih decimetrih, kubičnih metrih itd., oziroma v kvadratnih milimetrih, kvadratnih centimetrih, kvadratnih decimetrih, kvadratnih metrih itd., oziroma v milimetrih, decimetrih in metrih, oziroma v gramih, dekagramih, kilogramih itd.

Za našega gospodarstvenika bo važen popis našega davčnega sistema in navodila, kako ravnati s pritožbami v primeru neupravičenega predpisa davkov.

V koledarju bo na lep način prikazana tudi organizacija svete Cerkve, ki je mnogim v vseh smereh nepoznana. Poleg tega pa bo objavljena tudi statistika veroizpovedi v Jugoslaviji in v svetu.

Za vsakega delodajalca in delojemalca bo važen izvleček iz obrtnega zakona o dopustih, odpustih uslužbencev itd.

Našim družinam, predvsem našim skrbnim staršem pa bo nadvse koristen pregled raznih strokovnih in drugih šol ter izgledi, ki jih imajo otroci s tako in tako izobrazbo za življenje.

Našim gospodinjam bodo prišli prav strokovni nasveti o shranjevanju živil itd.

Posrebno korist bo imela vsaka hiša od koledarja tudi v tem, ker bo v koledarju zemljevid vsega sveta in vse Evrope, kakor tudi mnogih držav, kjer so se odigrali zanimivi dogodki pretečenega leta. Prepričani smo, da teh zemljevidov do sedaj manjka v mnogih naših družinah in da bo zato koledar predstavljal trajno korist.

Koledar bo bogato ilustriran.

Poleg vsega naštetega pa bo v koledarju mnogo drugega koristnega, zanimivega in zabavnega čtiva, kar bomo še vse v „Domoljubu“ naznanili.

S koledarjem hočemo dati naši deželi nadvse koristno knjigo, ki bo vsakemu na preprost in sijajen način prikazala, kar je treba vedeti o zunanji in notranji politiki, o gospodarstvu, o davkih, o vojski, o obrtih, o varčevanju, o zvezdah, o raznih starih merah, o cerkvi, o šoli, itd., itd.

Za naročnike „Domoljuba“, „Slovenca“ in „Slovenskega doma“ bo „Slovenčev koledar“ le po 10 din za izvod.

Za nenaročnike teh listov pa po 28 din, kar je v primeri z drugimi podobnimi knjigami še vedno izredno nizka cena.

Da boste mogli tiskati zadostno število izvodov, prosimo, da sporočite čimprej naročilo na ta „Slovenčev koledar“.

Prednaročila bomo sprejemali do 1. novembra 1940.

Kdor koledarja ne bo naročil, mu ne moremo zagotoviti, da ga bo dobil!

Koledar naročite po dopisnici na naslov:

„Slovenčev koledar“ — Kopitarjeva 6, Ljubljana.

Prav tako ga lahko naročite pri naših zastopnikih v Vašem kraju.

Najbolj enostavno pa je, ako naročite koledar ob plačilu naročnine za časopis, na katerega ste naročeni, s tem, da nakažete na isti položnici, s katero plačujete naročnine, 10 din več in na zadnji strani krednjega dela položnice napišete, da pošiljate 10 din več za „Slovenčev koledar“. Cena 10 din velja za „Domoljubove“ naročnike, ki bodo naročili „Domoljub“ tudi za leto 1941.

Tudi nenaročniki naših listov dobe koledar lahko po 10 din, ako se naroče in plačajo enega naših listov, t. j. „Slovenca“, za dva meseca ali „Slovenski dom“ za tri mesece ali „Domoljub“ za vse leto.

V kratkem bomo „Domoljubovim“ naročnikom priložili tudi položnice, da bodo lahko plačali 10 din za „Slovenčev koledar“ in pa tudi naročnino za „Domoljuba“.

Poslužujte se za naročila pa tudi zastopnikov „Domoljuba“ v Vašem kraju.

Opozarjamo, da moremo za vsak naročeni in plačani časopis dati le en koledar za 10 din. (To se pravi, če je kdo naročen na en izvod „Domoljuba“, dobi le en koledar po 10 din, če je kdo naročen na dva izvoda „Domoljuba“ ali n. pr. na enega „Slovenca“ in en „Domoljub“, dobi lahko za vsak naročen časopis po en koledar po 10 din, to je skupaj dva koledarja.)

Nedeljski naročniki „Slovenca“ lahko dobe koledar tudi za 10 din, ako predplačajo nedeljsko izdajo „Slovenca“ vsaj za pol leta 1941.

Koledar bo imel veliko oglasno vrednost, saj bo to gotovo knjiga, ki jo bodo ljudje najbolj brali; zato vabimo industrijce, trgovce, obrtnike itd., da naroče v tem velikem „Slovenčevem koledarju“ oglasel!

Pohitite z naročili na ta veliki koledar!

„Slovenčev koledar“
Ljubljana, Kopitarjeva 6

Neredna stolica

upliva na ves organizem.
Dobro sredstvo za odva-
jati, ki zanesljivo deluje
in ima prijeten okus, ja

DARMO!

za stalno obdržati in gledati na to, da bodo službe dobili prvenstveno moški.

d Obsojen mlinar. Zupanc Karel, posestnik valjčnega mlina v Sevnici, je bil pred sodiščem oproščen suma kopicenja živil. Zato je tudi okrajno načelstvo razveljavilo odlok o prisilnem bivanju.

d Iz mariborske jetnišnice sta pobegnila nevarna vlomilca, 34-letni Ludvik Kolman, doma iz Lesc, in 32-letni Franc Zupanc iz Zaloga pri Kamniku.

d Od dne 30. septembra t. l. dalje bodo prejemale vsi nestalni in sezonski delavci mestne občine ljubljanske izredno dokladno dnevno po 3 din za ženo in vsakega otroka.

IZ DOMACE POLITIKE

p Ob obletnici ustanovitve banovine Hrvatske objavlja »Hrvatski dnevnik« Blažek in pravi, da po enem letu še ni mogoče pravilno oceniti te ustanove, a se ji tudi ne sme zamerjati, ako včasih spreminja prvotne uredbe, kajti, ako se pokaže potreba, se morajo spreminjati ne samo uredbe, ampak tudi ljudje. List nato pravi, da na Hrvatskem ne želijo postati domena birokracije, ki še ni osrečila nobene države. Zaradi tega da je vedno potrebno vprašati za nasvet predstavnike ljudstva. Za hrabro voditelja Hrvatske in bana se ne sme nikdo skrivati, ker bi bilo to nelojalno in bi ne moglo ostati brez kazni. Hrvatska, da je domovina vseh, kjer imajo vsi pravico, da spregovore in kjer morajo biti zavarovani vsi pravični interesi. Hrvatska da bo postala zares domovina svobode in pravičnosti, za kar jamči organizirano kmečko ljudstvo, ki da ga preveva duh bratov Radičev.

Mir med tabo in živalmi

V tem tednu praznujemo god sv. Frančiška, ki je patron varstva živali. Kmet je bolj kakor drugi stanovci v stiku z živalmi, posebno domačimi. Del njegovega premoženja so, njegov pones, a včasih, žal, tudi spričevalo njegove grobnosti in neuvrednosti.

Ravno te dni Društvo za varstvo živali trka na človeška srca, proseč jih umiljenja, roteč jih, naj živali ne mučijo. Ali ni mučenje živali ono pomladansko stradanje živine? Vsak pastir ve, koliko sena je treba jeseni pripraviti za vsako glavo živine. Marsikdo pa na vse to ekonomizira z rameni, in potem berše po žanopisih, kako je živina oslabela, da sama še vatajati ne more. Ali ni mučenje kokoši, ko prezebajo po trlih kurnikih in še lačne. Vse to je samo neposredno mučenje živine, ki ti je dana, da ti lahko življenje na zemlji. Sam rad godrnjaš nad revščino, ki je nisi sam zakrivil, pa ne pomisliš, da trpečih živino, ki si nad njo popolen gospodar. Samo malo uvidevnosti je treba in malo vesti, pa se da vse odpraviti.

Kaj pa naj rečemo onemu neposrednemu mučenju živine, ki ga je toliko po naših vasih. Res

VINA za vse priložnosti naročite pri
Centralni vinarni v Ljubljani

NESREČE

n Po nesreči ustrelil prijatelja. V gozdnih loviščih med Blokami in Sodražico se je ono nedeljo na vse zgodaj zjutraj zgodila smrtna nesreča, ki je njena žrtev postal znani posestnik in tovarnar g. Vilko Ivanc iz Sodražice. Ta je tega dne že v nočnih urah odšel v gozd na jelene, ki prav zdaj »rukajo«, kakor lovci imenujejo jelenje paritev. G. Ivanc je prišel do meje sosednjega lovišča, ki ga ima v zakupu ugledni ljubljanski primarij dr. Božidar Lavrič. G. Ivanc je zasiljal jelena rukati ter se mu skušal približati, medtem ko je s svojim rogom tudi sam posnemal jelenje rukanje. Tako je g. Ivanc nevede in nehote

Očni zbor Zveze fantovskih odsekov

Občni zbor Zveze fantovskih odsekov bo dne 20. oktobra ob 10 v franciskanski dvorani v Ljubljani. Odseki prejmejo pravočasno tiskano poročilo predsedstva obseva s obrazcem pooblastila za odsekovega zastopnika. — Opozorjamo zastopnike, da bodo morali pred vstopom v dvorano oddati točno izpolnjeno pooblastilo (podpis dveh odbornikov in odsekovni žig), sicer ne bodo mogli v dvorano. Ostali člani, ki hočejo prisostvovati občnemu zboru, bodo na galeriji ter se bodo morali pred vstopom izkazati rediteljem s člansko legitimacijo. Bog živil Predsedstvo.

zašel v revir g. dr. Lavriča, s katerim sta bila najboljša prijatelja. Istočasno pa je g. primarij v družbi svojih dveh čuvajev bratov Jožefa in Matije Semiča ter povabljenega gosta ravnatelja Paškulina klical jelena. Tako sta drug drugega klicala, ne da bi bila drug za drugega vedela. Tako se je g. Ivanc na kakih 30 do 50 m približal družbi g. primarija dr. Lavriča, ki je menila, da ima pred seboj jelena. V gozdu je bilo kljub lani le še precej mračno, vendar je rjava barva Ivancove obleke, ki se je

Enojnično črpalke brzoparilniki štedilniki GAMA

novi modeli, višek dovršenosti, odlični v rabl, 10-letna garancija, najnižje cene, izdeluje Podržaj Ciril, Ig 147 pri Ljubljani

dala razločiti, skupaj z rukanjem prepričala bloške lovce, da je pred njimi deloma skrit za grmom res pravi jelen. Zato je g. primarij dr. Lavrič streljal in zadel seveda za grmom skritega g. Ivanc, ki je padel, ker ga je krogla zadela v stegno. G. primarij je takoj skočil k nastrelu, ne da bi vedel, da je namesto jelena padel človek. Lahko si mislimo njegovo grozno presenečenje, ko je zagledal pred seboj v krvi ležečega svojega ljubega prijatelja Ivanc. Brž mu je pomagal, da bi mu ustavil krvavitev iz glavne žile. En čuvaj je hitel v Novo vas, odkoder je telefoniral po ljubljanske reševalce. Medtem je prišla pomoč iz Nove vasi, kamor so z vozom prepeljali hudo ranjenega Ivanc. Ko so prišli reševalci, pa je g. primarij uvidel, da prijatelja ne bo živega pripeljal v bolnišnico. Dal ga je zato prepeljati domov v Sodražico, kamor so pripeljali le še njegovo truplo, ker je med potjo izdihnil. G. Ivanc zapuščal vdovo, dva mala otroka in svojo mater. Ivančevim kakor tudi g. primariju izrekamo svoje sožalje.

n Marmorat kamen se je zvrnil nanjo. Na frankolovskem pokopališču se je zgodila te dni nesreča, ki je zahtevala mlado življenje 9-letne hčerke župana in posestnika v Bukovju nad Frakolovem Ljudmila Otip. Deklica se je smadila popoldne na pokopališču in čistila grob svoje stare mame. Z njo je bilo tudi nekaj šolskih otrok. Ko je bilo dekle sklonjeno nad grobom, se je zvrnil nanj okrog 200 kg težak marmorat kamen in jo udaril po desni strani glave, da se je deklica takoj onesvestila. Giroci so hoteli vzdigniti kamen, pod katerim je ležala Ljudmila, pa niso mogli. Zato so klicali na pomoč. Na pokopališču je pritekla učiteljica Štakelj Vida in rešila otroka izpod kamna, nato pa takoj poklicala zdravnika, ki je odredil prevoz v celjsko bolnišnico. Med prevozom pa je deklica izdihnila.

NOVI GROBOVI

m Umrli so: na Duplici knjigovodkinja tovarne Remec Marija Maraž roj. Bucik, v Novi vasi pri Celju vrtnar Andrej Medved, v Zadvoru pod Ljubljano Tomšič Metod, v Jeličnem vrhu pri Idriji Govekar Marija, sestra g. župnika Gnezda Janeza, v Gor. Radgovi Marija Karbas roj. Leyrer, v Mariboru industrijec Anton Tavčar, v Trzinu posestnik Josip Dornig, v Mariboru poštni inšpektor v p. Leopold Košenina, v Podvicih pri Ptujju mati drž. tožilca Marija Rus. — V Ljubljani so odšli v večnost: strgarski mojster Rojina Franc, Stefani Daranka roj. Zupan, tajnik modroslovnega oddelka vseučilišča Viktor M. Zalar, uslužbenec Ljudske posejilnice v p. Josip Jonke, Karel Valašek, žena uslužbenca klišarno Jugoslovanske tiskarne Antonija Šemrov, obratni ravnatelj KID Gustav Schüler, Karolina Petročnik roj. Pavšnar, Jelka inž. Starečeva roj. Naglas in višji kontrolor v pok. Cesar Ivan. Naj počivajo v miru!

je, gospodar lina rad živino, posebno, če mu lepo uspeva. Vse je v hlevu v najlepšem redu. Pa pride najmanjši vzrok, tedaj vzplami z vso silo gospodarjeva jeza. Malo poskoči razponajena telčka po poti na vodo, že ji poje bič po vsem telesu. Na ubogo žival stresa svojo jezo. Še za človeka pravi pregovor: mladost je norost. Ko se jeza ohladi, ti je žal, mogoče lepo pobožat žival, bolečine in daleč vidne klobase pa ostanje.

Ni živina kriva, če ne more po naših starih potih peljati v klanec pretehek voz. Z bičem živini ne boš dal novih moči. Edina pomoč je: zmanjšaj tovor ali daj pripravo. Če boš pretepanje živali ponavljal, boš polagoma izgubil sožitje do živali in postal okrutnej, kakor jih tolikokrat srečujemo po naših cestah. Večinoma ti sturmanec niso lastniki živali. Najmanjši so, hlapi, drugatje je neumiljivo, kako morejo tako neumiljeno ravnati z ubogo vprežno živino, neredko lačno, odrto, ožuljeno od opreme in še včasih šepasto. Kakor v vsem slabem, ima tudi tu alkohol svoj delež.

Slabi zgledi pa pohujšujejo. Mar mislite, da so se vsi tisti paglavci, ki utapljajo mačke, s kamni napadajo privezane pse, podirajo pticam gnezda itd., tako neumiljeni rodili?

V petek praznuje Cerkev god sv. Frančiška. Pojdi vase ta dan in pomisli, da pride čas, ko boš za vsako svoje slabe dejanje dajal odgovor.

PO SVETU

» Iz govora angleškega kralja. Angleški kralj Jurij je oni večer govoril po radiu in je med drugim rekel, da je nedavno potekla obletnica, odkar se je vojna začela. Angleški narodi so od početka vedeli, s kako ogromno silo so se spoprijeli. Toda vseeno so boj sprejeli, ker so zaupali v pravičnost svoje stvari. Po letu dni se je treba ozreti nazaj. Odigrali so se zelo važni dogodki. Nekatere velike države so skopnele. Boj, ki je bil najprej daleč od angleške prestolnice, se je sedaj prenesele na njen okvir. Sovražnik je vsega 30 km od angleške obale. Njegovo letalstvo dan in noč napada angleška mesta. Anglija stvarno predstavlja bojišče. Nemci zidovje Londona in domove po Angliji lahko podero, toda Anglija in angleški narod pa bosta še vedno stala kot znamenje svobode. Pred durmi je zima, toda za zimo pride pomlad in za sedanjimi skušnjami prav gotovo zmaga. Zato naj zaupajo vsi v Boga in nezlomljivo moč angleškega duha. — Angleški minister za trgovsko morarstvo Cross je izjavil, da ima Anglija danes več ton trgovskega brodojva, kakor pa ga je imela v začetku sedanje vojne, čeprav je bilo v letu dni potopljenih trgovskih ladij za poldrug milijon ton.

DROBNE NOVICE

1700 angleških otrok je prispelo v Novo Zelandijo.

4900 Judov je odšlo te dni s Češkega v Palestino.

Mussolini je odredil izgradnjo novih tovarn težke, kemične in gumijske industrije.

40.000 ton rozin je nakupila angleška vlada v Grčiji za izdelavo alkohola.

Za 160 milijard dinarjev vojnih potrebščin je v letu dni vojne Anglija naročila v Ameriki.

Uradno bo v oktobru obiskal Nemčijo in Italijo bolgarski kmetijski minister Bagrjanov.

Neka kanadska križarka je v mehiških vodah ujela in odvedla nemški 9000 tonški parnik »Weser«.

Zaradi rastoče japonske nevarnosti na Daljnem vzhodu bo avstralska vlada za lastno obrambo organizirala 350.000 vojakov.

Francoska vlada v Vichyju je sprejela sklep, da bodo kot veleizdajalci sojeni vsi Francozi, ki podpirajo generala de Gaulleja.

V Romuniji so postavili pod državno nadzorstvo imetje vseh ministrov, generalov itd., ki so si v zadnjih 10 letih pridobili premoženje s korupcijo.

99 milijonov prebivalcev ima sedaj Nemčija — torej za Rusijo največja država v Evropi.

Za poslanika v švicarskem Bernu je imenovan bivši predsednik bolgarske vlade Kjossevanov.

Velik del Londona še ni bil prizadet po bombah in teče poslovno življenje naprej; je izjavil angleški minister za prehrano.

Revolucija je začel v Mehiki general Lopez; je sestavil vlado in se oklical za predsednika.

500 holandskih goldinarjev nagrade so razpisale nemške oblasti v Holandiji za tistega, ki bi povedal, kje so letalci z angleškega bombnika, ki je bil te dni sestreljen nad Nizozemsko.

Pri volitvah v švedsko poslansko zbornico so socialni demokrati dobili 134 poslancev od 260. Zelo so nazadovali komunisti.

Pri poslanskih volitvah v Avstraliji je dobila veliko večino sedanja vlada, ki z vsami silami pomaga Angliji v vojni.

Končan je prekop, ki veže Baltik s Črnim morjem; zdaj so začeli delati 2600 km dolg prekop, ki bo vezal Dnjeper in Jemen.

Egipt bo stopil v vojno, kadar bodo prišli Italijani do poti in postojank, ki jih drže egiptске čete.

V neko angleško pristanišče je priplula 27. septembra prva skupina rušilcev, ki so jih Združene države dale Angliji.

Sv. oče Pij XII je prevzel sam vodstvo v vatikanski ustanovi za pomoč francoskim vojnim ujetnikom.

Ameriška vlada je obljubila francoski Indokini vso pomoč v orožju in denarju, če se bo učinkovito upirala Japoncem.

Škoda v Angliji

Nemško časopisje piše: Od 10. do 18. avgusta je nemško letalstvo vrglo na vojaške naprave v Angliji 23 milijonov kg bomb raznega kalibra. Zadnjih šest tednov so nemška letala vrgla pri dve sto napadih na glavne angleške luke 8 milijonov kg razstreliva. V istem razdobju so nemška letala izvedla 700 napadov na letališča, tovarne in industrijske naprave na južnem in srednjem Angleškem, največji London, in vrgla 15 milijonov kg bomb. Pri teh napadih so poškodovale ali uničile 8000 tovarn in industrijskih podjetij, med njimi 1400 v Londonu samem, 20 odstotkov elektraren in plinskih central v angleških mestih je poškodovanih ali uničenih. Razen tega je več prometnih središč in na stotine kilometrov raznih prog tako poškodovanih, da ne bodo mogle služiti za prevoz ljudi in blaga. Samo v Londonu so uničene štiri glavne postaje in zapte tri važne proge podzemeljske železnice. Požari so povzročili škodo poldruge milijarde nemških mark.

Angleži trdijo: Nemška bombardiranja Anglije so v zadnjih dneh povzročila veliko škode in veliko trpljenja prizadetim ljudem,

posebno v Londonu, vendar pa vojni ustroj kot takšen ni mnogo trpel in je iz te strašne preizkušnje izšel kolikor toliko neoslabljen. Vašemu dopisniku (namoč dopisniku »United Press«) je bila dana možnost, da je dotična poročila sam prebral in da je smel o njih tudi svobodno poročati. Poročila, ki jih je vaš poročevalec prebral, vsebujejo vse podrobnostne podatke o škodi, ki je bila povzročena na določenih krajih. Iz teh poročil smem, pod pogojem, da se ne navedejo nobene podrobnosti, ki bi mogle koristiti nemškemu letalstvu, navesti naslednja dejstva:

1. Do sedaj (to je do 18. avgusta) ni bilo poškodovano nobeno letališče tako, da bi bilo postalo nerabno.
2. Letalska industrija je bila zelo malo prizadeta.
3. Poškodbe, ki so bile storjene v skladiščih za petrolej in bencin, so tako male, da jih v angl. krogih ne smatrajo za omembe vredne.
4. Niti ena električna centrala ni bila zadeta toliko, da bi nehala delati. Samo ena tovarna za plin je postala nerabna.
5. Večina londonskih kolo-dvorov obratuje normalno. Samo pri nekaterih je moral biti promet delno omejen.

Zrebanje I. razreda
41. kola Državne
razredne loterije

11. oktobra 1940

42.000 dobitkov
in 7 premij

v (približnem) znesku

65.000.000^{*} - din

Dobitki po 2.000.000^{*} -

1.000.000^{*} -

500.000^{*} -

300.000^{*} -

200.000^{*} -

100.000^{*} - itd.

Cena srečk:

1/2 srečka
din 200^{*} -

1/3 srečke
din 100^{*} -

1/4 srečke
din 50^{*} -

Strogo solidno poslovanje!

Glavna kolektura Državne razr. loterije

A. REIN I DRUG

lica 15 - Zagreb - Gajeva 7

DVAKRAT

v enem letu (38. in 40. kolu) se dobile
največje premije

Din 2.000.000^{*} -
(dva milijona dinarjev)

srečko prodane iz NASE kolekture, in
sicer št. 91.760 in 44.845

25 milijonov dolarjev posojila je zopet dobila Kitajska od ameriške vlade.

Nakaznice za kruh so uvedli pretekli teden na Švedskem.

25 vlad je bilo v zadnjih 10 letih v Romuniji.

Papež je izrekel čestitke angleški kraljevi dvojici za srečno rešitev pri zadnjem bombardiranju kraljeve palače.

Podpis pogodbe med Nemčijo, Italijo in Japonsko je samo uradno potrdil razmerje, ki je že prej bilo med temi tremi državami, je izjavil ameriški zunanji minister.

Italijanski listi so začeli ostro napadati Ameriške Združene države, ki podpirajo kitajskega generala Čangkajška, Japonski pa ne privoščijo surovin.

Vse framsanske lože so zaprli v bolgarski Sofiji.

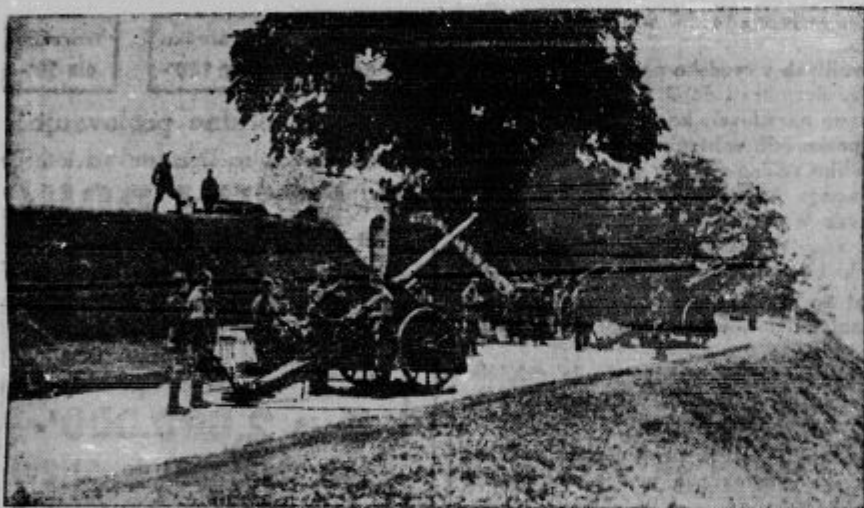
Egiptovske oblasti zapro vsak dan po 250 Italijanov, živečih v raznih egiptovskih mestih.

Prepoved o izvozu železa iz Združenih držav na Japonsko bo uničila polovico japonske industrije, sodijo ameriški listi.

Za 340 milijonov frankov dragocenosti so zasegle francoske oblasti bivšemu judovskemu milijarderju baronu Rothschildu.

Pretekli teden so bile v Ljubljani vaje za slučaj letalskega napada. Tri bojna letala so priletela nad Ljubljano, ki jih je topništvo s Grada obstreljevalo. Letala so se maščevala s tem, da so s strojnimi obstreljevala moštvo pri topovih. Bog daj, da bi samo pri vajah ostale!

Topničarji 16. topniškega polka so postavili na grajskih banceh baterijo topov, ki naj bi s zapornim ognjem prepvečila, da ne bi letala bombardirala Ljubljane.

Prihod kraljice Helene v Bukarešto.

Pretekli teden je praznoval 70 letnico življenja nad vse delovni in pokrivalni šupnik v Domoljubu g. Frane Bernik. Bog naj ga ohrani še dolgo let.

V nedeljo, dne 22. septembra je prevzvišeni škof dr. Rožman blagoslovil novo cerkev sv. Antona v Veliki Loki pri Višnji gori.

V četrtek zjutraj sta pobegnila iz mariborske kaznilnice dva nevarna vlomilca Ludvik Kolman in Franc Zupanc. 34letni Kolman je doma iz Lesc in ima na levem licu brazgotino. Lani je bil obsojen na tri leta robije. Ker je zagrešil več vlomov in razbojništvo, 32letni Zupanc je doma in Zaloga pri Kamniku. Ima obe roki tetovirani. Oba ubežnika sta nevarna vlomilca in tatova, ki postaneta tudi nasilna, če jima ne gre vse po sreči. Orožniki ju iščejo povsod po deželi.

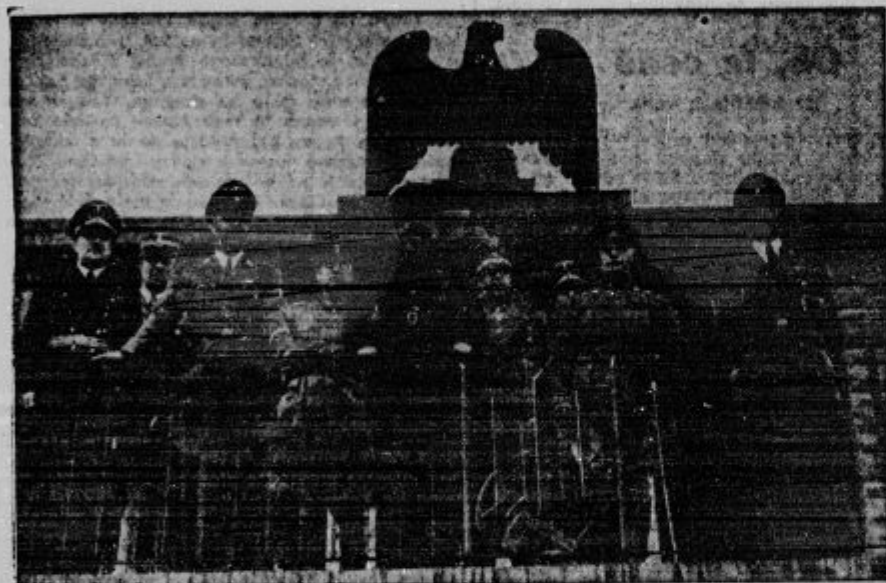
Zahtevajte v vseh javnih lokalih „Domoljuba“!

Zaradi pomanjkanja bencina so na Danskem začeli izdelovati avtomobile na nočni pogon.

Novi zvonik župnijske cerkve v Mokronogu na Dolenjskem.

Na meji med zasedeno in nezasedeno Francijo v Bellegarde

Za kratek čas

Hitro pomagano. Natakár: »Gost se pritožuje, da je zrezek premajhen.«

Hotelir: »Dajte zrezek na manjši krožnik in nesite ga nazaj.«

Prav je povedal. Ona: Pa vendar ne boš zahteval, da naj to lisičjo kožo nosim vse življenje?«
 On: »Zakaj ne, saj jo je lisiča tudi.«

Malenkost. »Ko je zjutraj prišel predelavec na kraj, kjer so gradili novo cesto, mu je nočni čuvaj javil: »Vse je v redu in na svojem mestu, samo nekaj je zmanjkalo.«

Predelavec: »Kaj pa?«
 Čuvaj: »Parni valjar.«

Prevež zahtevano. Ko so rekruti sedeli na mizo, je vstopil oficir ter jih vprašal, če so zadovoljni z menažo in če ima kdo kako pritožbo. Cednikov Jože je skočil pokonci: »Gospod poročnik, moje sklede se je držal konček cigarete.«

Oficir: »Mar hočeš, da bi bil cel zavojček s 20 cigaretami?«

Ognjeni sij nad Londonom po nočnem napadu.

Sin. Pepe je zakonski mož. S svojimi drugimi se rad pogovarja o prihajajočem prvem potomcu. Prvi tabor že tedne prej veselo na-

zdravlja malemu Marku, drugi ga smelo krščuje na ime Joško. Na dan resničnega krsta ga sprejme družba s veselim krikom in pričakuje

odrešilno besedo, Pepe pa tih zašepeta »Je pa koj Pepca!«

PODOMOVINI

Naš larni dan

(Ajdovec)

Naš larni dan, ki smo ga imeli 22. septembra, se je prav lepo izvršil. Izredno lepo jesensko vreme ga je zelo povzdignilo. Pri služni božji, ki jo je imel profesor dr. Vilko Fajdiga, je lepo prepeval moški zbor G. profesor je v svojem govoru razdal vernike, naj pomenjajo svojega rojaka, svetniškega škofa dr. Janeza Gnidovca, v njegovi živi veri, v ljubezni do križa in odpovedi. Le Križ in odpoved nam moreta zagotoviti lepše, boljše žane.

Po služni božji se je množica zbrala pred Gnidovčevim domom. Previdovali so mošje in fantje. Posebno pozornost je vzbudila lepa skupina domačih deklet v brojih. Godba iz Žužemberka je zaigrala. Na govorniški oder je stopil domači župnik, otvoril larni dan, pozdravil oba govornika in naznanil spored farnega dneva. Nato je dal besedo senatorju dr. Kulovca, ki je v svojem govoru poudaril pomen prosvetnega doma za vso župnijo, vse stanove, posebno za mladino. Težki časi so pred nami. Le globoka in trdna vera in narodna zavest, ljubezen do žrtev in odpovedi, bo rešila naš narod brezbožnega komunizma in npravnega propada. Duh pokojnega škofa Gnidovca, kateremu je dom posvečen, naj vodi ves slovenski narod, posebno mladino. — Njegove besede so vsem restim poslušalcem segle globoko v srce. Voditelj farnega dneva se je g. senatorju za pomemben govor in za vso naklonjenost in pomoč pri zidavi Gnidovčevega doma lepo zahvalil. Brez njegove podpore bi Gnidovčev dom ne stal.

Nato je govoril urednik Terseglav. Z živahno besedo je naenkrat osvojil ljudi. Poudarjal je, da je temelj srečnega življenja vera in poštena, čista vest. Če bodo ljudje verni in pošteni, bo na zemlji več ljubezni in veselja in manj krivic in trpljenja. — Tudi njegov govor je na vse navzoče napravil globok vtis. Po govoru je voditelj zborovanja opozoril ljudi na Gnidovčevu sobo, v kateri so razstavljene zelo zanimive stvari, ki spominjajo na življenje pokojnega škofa Gnidovca. Po

končanem zborovanju je godba zaigrala slovensko himno — in ljudje so odšli h kosila.

Popoldne po služni božji je bil telovadni nastop FO in DK. Nastopile so mladenke z šogami, s krogi in s simbolično vajo: »Dvignite, Orlci, člani s težkimi prostimi vajami. Posebno je ganilo gledalce simbolična vaja »Nebo žaric, ki so jo izvajale članice v žrnih oblekah. Spremljal jih je moški zbor. Prisrčne in ljubke so bile gojenke — nekatere med njimi zelo majhne — ki so izvajale simbolični vaji »Peričice« in »Izdvor ovčice paselci. Lep je bil tudi rajalni pohod članic pred simbolično vajo »Povsod Bogar, ki so jo članice prav lepo izvedle in s njo telovadni nastop zaključile.

Nato se je zbrala vsa mladina, ki je telovadila, pred častno tribuno, kjer jo je razgovoril g. prof. Fajdiga. Izrazil ji je priznanje, poudaril pomen telovadbe, ki vzgaja mlade ljudi k redu, urjenosti volje in je pripravila na življenje. Godba je zaigrala »Hlej, Slovenci, ki so jo vsi navzoči navdušeno peli. Množica je zapustila telovadni prostor in sedla k pripravljenim mizam, kjer so se v veseljem razpoloženju oklepala za pot proti domu. Vsem, ki ste pomagali, da se je naš dan tako lepo izvršil, govornikom, dekletom in fantom, ki so posodili kroje, in vsem, ki ste se udeležili naše slovesnosti, se prav lepo zahvaljujemo.

Oh, te cene

(Iz kmetijskih vrst)

Ko se razplete pogovor o druginji, se vsakdo najprej zaleti v kmeta. Predrag jim je krompir, drva in zaplet vse, kar more kmet poslati na trg. Pač razburja ljudi, da je drago olje, da je usnju poskočila cena in da cene še rastejo dan za dan, čeprav čitamo ukrepe o maksimiranju cen. Toda vse to še od daleč tako ne razburja ljudi, kot dvig cen kmetijskih pridelkov.

Zakaj tako? Vedo, da se nad potrpečljivim kmetom lahko značajo, dočim je treba okrog veletrgovcev hoditi lepo ponižno in jim kvečjemu tako naokoli povedati, da nimajo ravno preznikih cen za svoje blago.

Vprašanje je nadalje, če so bile cene kmetovim pridelkom pred druginjo res pravično urejene. Menda ni bilo prav, da je bilo krompirja po 50 par, kolikor si ga hotel. Pa izračunaj hranilno vrednost krompirja in prišel boš do zaključka, da cena 1.50 odgovarja za običajne čase, zlasti če ob tako slabi letini kot je bila za krompir letos.

Pa pravijo: Naj bo v boljšem imenu za krompir višja cena, ampak drva imajo pa še vedno krivično ceno. Les se samo poseka in prodaja. — Ze. Koliko je pa dela? Tako kot so bila drva vseh, je bilo kmetu plačano samo delo, les pa je dal zastoj.

Delavec računa, da tedaj le še gre, če ta služni na uro za kilogram moke. Delavec je vse čas toliko zaslužil, kmet pa ne. Kot je za kmeta prav, da so poskočile cene, je za delavca krivično, da so pri višji ceni življenjskih potrebščin ostale plače iste kot doslej. Le v tem je krivica za delavca in uradnike, da se jim z dvigom cen ni avtomatično dvignila tudi plača.

V vsakem primeru nas in v vsakem stanu je tudi nekaj egoizma. Vsekar misli samo zase, kvčjemu za svoj stan. In to privede do nesoglasij. Le poslušajmo. Trgovci bo trdili da so trgovci največji reveži, uradniki, da uradniki vedno največji trpet; delavec, da je on v najslabšem položaju. Pa menda bo kmet največji revež. To je priznala tudi država, ko je edino kmetički stan vzela pod zaščito.

Iz raznih krajev

Litija. Po daljšem lepem vremenu je nastopila jasnok deževje. Sajem, ki se vrši v ponedeljek po sv. Mihaela je bil navadno prazni živahn in dobro obiskan. Letos pa se kaže občasno hlad. Malo je krivo vreme, malo pa druginja. Vse je močno poskočilo v cenah in maš žlovek to zelo občuti. Kmet nima bogve kaj prodati, da bi z izkupičkom nakupil potrebne jesenske stvari, posebno obleko, obutev, delavec pa je tudi zelo udarjen, ker pri nas se še daljša časa prav nerodno in malo dela. Ker se bliža zima, bo to prav nerodna zadeva, ako se v kratkem razmere kaj ne izboljšajo. Zivina pa je le nista prave cene v primeri z drugimi stvarmi. Najboljši voli so po 8 do 9 dan, krave pa komaj po 5 dan kg. Prašiči so boljše plačani. Pršutarji po 10 do 17 dan za kg. Vsa ta druginja pa ni zdrav polje, ker s eno stvarjo se draži druga, kar je gotovo sad in plod spekulacije, ki se je že prej začela, pa preporno zavrla. Kaj naj pa počno tisti, ki nimajo kaj

Limbarski:

OČIM

Povest iz domačega življenja

Zalostno je odjeknil glas mrljiškega zvonca, ki je oznanil neko pomladno popoldne, da Breznika iz Orešja ni več med živimi. Ljudje po vsej bližnji okolici so obstajali na polju ter molili za mir in pokoj njegovi duši.

»Škoda mladega moža! Kdo bi bil mislil, da bo tako naglo izhiral! Pred dobrim letom ga je razgretega med delom zajela ploba. Zabel je pokakajevati, pa ni mislil, da je tako nevarno. Poznaje mu ni več pomagalo nobeno zdravilo.«

Taki in podobni glasovi žalovanja so se žuli povsod, koder so poznali nezrečnega Breznikove družino. Pokojni Breznik je bil priljubljen med sosedi, nikdar ni dal povoda za kakšen prepir. Kadar mu ni bilo kaj prav, tedaj je molčal in potrpeč. Kot trden gospodar se ni ponašal s svojim imetjem. Reveži so dobili v njegovi hiši pomoč in zavetje.

Oh njegovem mrtvalkem odru se je zvijala mlada vdova v obupnem joku. Sosede so se trudile, kakor so vedele in znale, pa je niso moglo potolažiti. »Ne jokaj, Rezika!« so ji govorile. »Saj vidiš, da ga jok ne bo predrnil. Vse je prebil na svetu, nas pa še čaka...«

»Pa zakaj ni ozdravel?« jih je trpko zavrnila. »Bojša vojnik, kaj hočeš! Bog je tako odločil.«

»Tako rad bi bil še živeti! Zaradi Marice — je rekel. Ko je že umiral, jo je še poklical...« in beseda ji je zastala v bridkem ihtenju.

Petletna hčerka se je zavila v njeno krilo in jokala, ker je videla jokati mater.

Deklica se je smilila sosedom: »Saj sta spankaj...« so jo tolažile.

»Pa Bogca gledajo, je dostavilo dekletce. Žena je znova bušnila v jok in vzdihovala: »O Bog, kaj bom počela brez njega! Tako dober

je bil z menoj! In otroka je ljubil bolj kot samega sebe.«

»Zato ga je Bog poklical k sebi,« je menila soseda. »Topel je šel v nebosa po plačilo.«

»Se jaz naj umrjem!« je kriknila obupno. Kakor bi bila uslišana, je obledela ter se zrušila zraven odra. Iz omedlevice so jo vdramil z mrvlino obkladki ter jo spravili v posteljo.

»Huda je ločitev, kjer se imajo radi,« se je užalilo sosedom. »Nevarno je, da bo Rezika od žalosti naposled res zbolela.«

Stari Brajček, sedeč na klopi pri peči, se je porogljivo mugal. »Nič ne bo huđeга,« je dejal počasi in sukaj med sobini svoj vivček. »Čim bolj joka žena za možem, tem prej ga pozabi...«

Nekateri so držali s starem, a drugi so trdili nasprotno. Brajček je ostal pri tem, kar je bil povedal. »Se omočila se bo, boste videli, pa morda prav kmalu...«

»Drugega ji tako ne kaže,« je rekla soseda. »Lahko ga bo dobila...«

»A če je v oporoki narejeno na otroka,« je namigal nekdo izmed sosedov. »Nihče ne pojde rad za hlapca.«

»Četudi,« je vedel Brajček. »Stefan se na to ne bo oziral...«

Vsi, kar jih je bilo v sobi, so se spogledali, čim je bil starec omenil fanta. Zlasti starišnje sosede so godrnjale, češ da se pri mrlju ne spodobi kaj takega govoriti. »Breznik se je komaj še ohladil, zato ni lepo, da mu še izbiramo naslednika.«

Brajček jih je zavrnil: »Smrt ima svojo pot, življenje pa svojo,« na kar je utihnil za adi prepira.

Besede izkušenega starca niso bile brez pomena... Breznika je na pokopališču skoraj zblaznela. Držali so jo morali, da ni planila za krsto, ko so jo spuščali v jamo. Le s težavo so jo odrgali pogrebel od moževе gomile.

Marica se je držala materi za krilo; bala se je, da bi se v gneči ne izgubila. »Ali ateka ne bo za nama?« je vprašala mamico zunaj pokopališča.

Materi so se spet ulile solze; obrisala jih je s belim robcem, ki je bil črno obrobljen.

Pogrebelci, katerih ni bilo nič manj kakor ljudi ob nedeljah pri maši, so jo dohajali in prehitevali na poti proti domu. Največ jih je šlo molče mimo nje; vedeli so, da zaradi globoke žalosti ne more mnogo govoriti. Le sem in tja jo je kdo nagovoril s kako kratko besedo in vdova mu je komaj vidno pokimala v odgovor.

Na razpotju, kjer zavije s ceste stranska pot v Orešje, jo je prehitel mladenič prikupljive zunanjosti in čedne postave. Skoraj se ga je ustrašila, ko ji je podal roko in izrekel sojalje. »Vidiš, Stefan, takole se je zgodilo!« je vzdihnila z grenčin nasmehom. Toda brž se je zavedla, da ni prav ravnila. Saj se ni hotela naznehniti; sama ni vedela, kaj jo je zmotilo ter ji ukradlo nasmeš obrazca.

Novakov Stefan iz Podlesja je bil njen nekdanji sosed. Kot sin premožnih staršev je bil namenjen za šole. »Da se ne bo igral na soncu,« je menil oče Novak, ko je nekoč napregel konja in odpeljal sina v bližnje mesto.

Stefan je bil takrat še otrok, pa mu je že ugajala misel, da bo nekdanji gospod, kateremu so bodo vsi odkrivali. Mati bi bila rada imela duhovnika ter bi bila dala ne vem kaj, samo da bi se bila uresničila njena želja. Očetu pa je šlo bolj za »dohtarja, kakršne je videl v sodniji, kjer je dobil, pa tudi izgubil marsikatero drago pravdo.

Poi do blesčevega naslova pa je dolga in naporna. Mali Stefan je prišel v šole s trdo glavjo, ki se mu kar ni dala omeščati. Kmalu je spoznal, da ni rajen za učenje. Obesil je šolo na klin ter je popihal domov k očetu.

Novaka je grizlo, pa se je znal premagovati. V vsej svoji nejevolji mu ni rekel drugega kakort »Boj pa doma za hlapca.«

Fant se je oddahnil, ker je pričakoval nevihte. Sprva se je nekoliko sramoval, ker so mu otroci nagajali z gospodom. Čim je odložil knjige, se je oprjel kmetijstva; čeprav je bil še mlad, pa se

Ob 40 letnici — na Brezje!

Dne 6. oktobra, na rožnovensko nedeljo, bo minilo 40 let, odkar je Nj. Em. kardinal Jakob Missia povelil cerkev na Brezjah. Ob tej priložnosti vabimo pobožne vernike iz vse Slovenije, da se udeležijo te svečane proslave.

Sprejeto: v soboto, dne 5. oktobra zvečer bodo ob pol 8 slovesne litanije Matere božje z ljudskim petjem in nato ob lepem vremenu rimske procesije s prižiganimi svečami. Vodi jo prevzvišeni g. škof dr. Rožman. V nedeljo, dne 6. oktobra bodo od 4 naprej sv. maše, ob 7 sv. maša pred izpostavljenim sv. R. T. s pridigo. Ob 10 slavnostni govor g. škofa, nato pontifikalna sv. maša ob asistenci g. kanonikov. Za prejem svetih zakramentov bo vse poskrbljeno.

vrline kot vzornega moža katoličana. Sredi dela se je zgrudil in odšel v večnost, kjer mu je pravični Sodnik njegova dobra dela gotovo poplačal z večnim življenjem.

Velike Poljane. V naši lari smrt kar pridno kosi. Komaj smo pokopali Marijo Prijatelj, p. d. Martinkovo mater, že je zapel mrtvaški zvon Francetu Novaku. Bil je vzor pridnega gospodarja. Bil je zvest član gasilnega društva in 8 let je vodil naše cerkveno petje, šepav preobremenjen z kmečkim delom. Bodi mu zemlja lahka!

Lučine nad Sketno Loko. Dne 14. septembra je umrla žalostna smrti Frančiška Mrak, stara 68 let. Odpravila se je od doma na Sv. Jošt, kamor je romala več let zapored. V Poljanah jo je dohitel avto in jo do smrti povozil ter so jo mrtvo pripeljali na njen dom. Rajna mati je bila zredna slovenska mati. Bila je vedno pridna in delavna in pa zelo pobožna. Pogosto, tudi ob delavnikih je hodila v cerkev, šepav je imela uro hoda in istotako pogosto pristopala k obhajilni mizi. Naj ji Bog podeli bogate plačilo za njeno lepo življenje, preostale pa tolaži.

Vrh pri St. Ruperta. Odkar vodi našo bano vino ljudski ban dr. Natlačen je dobila naša občina tako vrsto podpor v obliki javnih del. Lahko rečemo, da več, kakor preje desetletja. Delajo se predvsem nove ceste, St. Rupert—Hom, St. Rupert—Vrh proti Roženbergu. Nadalje se regulira potok Bistrica. Letošnje leto so prerezali osiri ovinek Pod Bregom. Ljudje so hvaležni za ta javna dela, ker so dobili vsaj nekaj zaslužka. Higijenski zavod ima v naštu prepotrebni vodovod za nekatero vas v okolici St. Ruperta. Izvire so že odkopali in se bo delo kmalu nadaljevalo. Naš novi župnik se je lotil olepšanja pokopališča. Obnavlja se obzidje, ravna teren in je upanje, da bo naše pokopališče že do Vseh Svetih dobilo povsem drugačno sliko, kakor jo je imelo do sedaj. Dijaška zveza je pred kratkim uprizorila v društveni dvorani igro »Luč z gorac«. Umrla je po težki bolezni 20 letna Malenškova iz St. Ruperta. Nadalje je umrla 86letni »Opaldarjev strik« g. Cugelj Janez iz Vrha, ki je bil 4 mesece za svojo pokojno ženo. Pokojni se je udeležil okupacijske vojne v Bosni. Vedel je mnogo povedati iz »Turške dežele«. Naj jim bo Bog bogat plačnik, preostala pa naše sožalje.

Sodražica. FO v Sodražici je že prišel z novim načrtnim društvenim življenjem. Novi odbor si je zastavil mnogo dela v bodočem poslovnem letu. Izobraževati se hočemo vaestransko, kakor paš zahteva naša organizacija. Hočemo a svojim delom pokazati ljudstvu, da v nas res polje mladosti, vesela slovenska kri. Zato smo med drugim poskrbeli, da v nedeljo, 20. septembra razvedrilo naše ljudi z veseloigro »Scapinove zvijače«. Da boste vsaj za nekaj časa pozabili vaše vstrdanje križe in težave, pohitite vsi, stari in mladi, v nedeljo v Sodražico!

Višnja gora. Prebivalce Velike Suhe pri Višnji gori je 22. septembra doletela izredna slovesnost. Njihovo dolgoletno delo in trud je dobilo izraz veselja in sreče. Vsi so se zbrali praznično oblečeni sredi vasi, da sprejmejo svojega škofa. Pritajen šepet se je šul iz vrst množice, ki je pogledovala z vidno nestrpnostjo proti žalni. Nankrat je zabrel avto in se je ustavlil sredi vasi pod slavolokom. Najprej je Prevzvišeni gospodaril v imenu višnjegorske fare in Ločanov domačih g. župnik Vidmar, ki ima največ zaslug, da je bila cerkev tako hitro zgrajena. Za njim je govorila domačinka Angela Pajk, stud. kemije, in mu s toplimi besedami izrazila dobrodošlico. Prevzvišeni se je vidno ginjen zahvalil. Ves sprejeto se je pomaknil potem na hrib k cerkvi. Na četu

Fant je sramežljivo pobesil glavo. Motljal je, Bog ne da, da bi bil znil kak besedo.

»Pa še nekaj drugega imava akupaj,« mu je namignil osorno.

Stefan se je počasi vzravnil in zardel po obrazu.

»Ptiček mi je pričel uhajati iz gnezda,« je stisnil skoki zobe. »Toda fant le počasi! O tem bova že govorila.«

Sinu je ugajalo, ker se oče ni jasneje izrazil. Nemara mu je spet neko kaj natvezil. Videti ga ni mogel; pozno ponoči je že bilo, ko je lezel po ovinkih proti vnetemu drevesu na meji med domačim in sosedovim vrtom.

Zvečer je Stefan spet nekaj pisal. Ističi je zravnal ter ga spravil v žep, na kar je vzel klobok in šel iz hiše. Očeta ni bilo v sobi, toda čim se je fant odstranil, je stopil k oknu, odkoder se je videlo k drevesu. Okno se je dalo potihno odpreti, ker je bilo le priprto. Zunaj se je razlivala prijetna nočna tišina. Izra hraba za vanjo je gledal lunin prvi krajec.

Njegovo bistro oko je sledilo sinu do votlega drevesa. Fant je postal in iztegnil roko proti votlini, kar se je dalo v motni mesečini natanko razločiti. Tiho kot je bil odšel, takoj se je spet povrnil. Ko je stopal mimo hiše, se je oče odmaknil od okna. Domišljija je pričela starec bujno delovati. Zakaj se je končala sinova pot že na meji ob tistem trilem drevesu? Čemu je iztegnil roko, kakor bi bil segel v oltino? Pričakoval je; da jo bo mahnil naprej, a se mu domnevanje ni vresničilo.

Novak je bil moč, ki se ni zadovoljil a mračnim ugibanjem; kar se mu je videlo važno, to je moral doznati, ne meneč se za zamero. In prav sinovim korakom je bilo treba posvetiti vso pozornost. Počakal je še kako uro — toliko, da je fant zaspal; nato pa je brž nataknil čevlje in odšel po pratih čez dvorišče.

(Nadaljevanje prih.)

modati, zasežek je pa vedno isti. Razvedrilo je denarje se na ta način ustvarja, kar je za nekatera prav občuten udarec. Litijski most je pa že tak, da ga kljub ogromnemu materialu, ki so ga že utaknili in namestili, kar ne morejo raceliti. Znanjako je lea, in tako leži razvešec, da je sposoban samo a eno platjo aadiati prehod. Ravnično se bodo morali oblast in merodajni faktori priborjati, da se ukrene kaj boljšega, kakor samo vsakoletna popravila, ki so zelo draga, pa kaj malo izdane. Zasavje je potrebno malo več pozornosti, kakor jo je bilo doslej deležno. Prej ne bo miru, da se bo zgodila kaka nesreča, pravijo ljudje.

Sv. Trojica nad Moravčami. Sadija je prav malo, čito je kljub deževnemu vremenu še dosti dobro obrodilo. Krompirja je dosti gnilga, zelje gosevice umitajejo. Ajda dobro obeta, če ne bo slane. Na kvaterno nedeljo 22. septembra smo imeli »cerkveno žegnanje«, katero smo ob izredno lepem vremenu, kar dobro prebik, brez posebnih nerodnosti. — Kvaterni teden se je preselil od nas tof upravitelj A. Leitani a svojo družino v Pameče pri Sl. Gradcu. Tešče je bilo slovo od priljubljenega vgojitelja.

Komenda. Živnorajška selekcijska zadruga v Komendi priredi 8. oktobra ob 9 dopoldne tretje rodovniško prenovanje. Na tem orenovanju bomo videli uspeh naše živinoreje v prvem desetletju. Ta zadruga je bila ustanovljena 3. marca 1931 leta. Prvi predsednik je bil Sršen Franc posestnik iz Potoka in je tudi še danes. Zadruga šteje danes 70 članov in ima 104 živine vpisane v rodovniški spisek. Zadruga je kupila letos tudi sejalni stroj za svoje člane. — Dne 24. septembra je bilo licenciranje bikov za občino Komenda. Priglasitih je bilo 17 bikov, ki so bili ocenjeni: 2 odlično, 2 prav dobro, 11 pa a dobro oceno. Vidi se iz tega, da se naši posestniki zanimajo za umno živinorejo. — Kdor želi naročiti veliki »Slovenske koledare«, ga lahko naroči in plača naročnino pri zastopniku Kera Francetu na Klanju.

Mengeč. Pretekli teden je umrl pri Pristavi pri Mengšu v 76. letu starosti posestnik Janez Bokalič, ali kakor smo ga nazivali Bokaličev oče. Skraj nepretrgoma 40 let je bil odbornik občine Mengeč, a svojo modro besedo je mnogokrat odločil važne sklepe. Kot kmet se je pred leti potegoval za obrtno-nadaljevalno šolo v Mengšu in tudi zato glasoval in a tem odločil. Bil je tudi ustanovitelj znane Mengeške godbe, katere obstoja že 56 let. Tudi pri hranilnici in posojilnici v Mengšu je bil med ustanovitelji. Njegov pogreb je pokazal, kako ugleden je bil. Domači g. župnik je ob odprtem grobu posebno poudaril njegove

mu ni ustavilo še tako naporno delo. Kjer je prišel, je opravil za dva; se mraz ne vročina mu nista škodovala. Kvalu je veljal po vsej okolici za najboljšega delavca. Hvalil ga je celo stari Boštjan, kateremu ni nihče zlepa ustregel. »Vseko njegovo delo se pozna,« je pravil sosedom. »In koso ima za ktračo.«

Tudi oče Novak je spoznal, da bi bilo škoda, ako bi bil imel študiral. »Tudi, že bi bil dohtar,« je ovrget, kar je pred leti odobraval. »Študirajo naj taki, ki niso za drugo rabo. Veselje do katerega poklica je človeku menda prirojeno. In pri tem, za kar je rojen, naj ostane. Kaka druga pot bi ga speljala do propasti.«

Med svojimi bratci in sestricami je bil Stefan najstarejši. Pomagati je meral očetu in materi, vzlic svojji zaposelnosti pa je bil zmeraj dobro volje. Svoje živahnosti ni poddedoval po resnem očetu, niti po materi, ki je bila tiha in mirnega značaja. Navihanosti se je menda nalezol v mestu med dijakii, znanimi po svoji vihravosti in nagnjenju do nedolžne šale.

Za uganjanje burk pri Novaku ni bilo časa. Gospodar odločno ni maral, da bi njegovi ljudje koga umešili. Držal se je izreka, ki pravi: »Kar nočeš, da ti tebi drugi storili, tudi ti drugim nikar no stori.«

Kdor je preobložen z napornim delom, navadno nima časa za zabavo. Stefan pa je včasih le ušel čez mejo. Vaškemu kočarju, istemu staremu Boštjanu, je silno rad ponagajal. Če je le mogel, ga je ponoči postrašil in stavec — ves plah in praznovener — je pravil sosedom, da je slišel »sponine«, ki pomeni nesrečo. Kadar je šel od doma, mu je zmotraj zapahnil vrata in moč jih je odpiral v potu svojega obraza.

Priletna Lesjakova Neža je žula večkrat ponoči godbo, katere si ni mogla razločiti. Povzročala je je tanka vrvice, katero je Stefan skrivaj privezal za omarčje njenega okna. Drgnjenje a kolonajno po vrvici je ustvarjalo glasove, ki jih je žena zamenjala a godbo. Strah je ni bilo, saj

je bila skoraj prepričana, da svirajo angelci nad njeno streho.

Vendar pa je bila Neža še dalje bolj prepričana in potra. Pripovedovala je a strahom, da že več noči se more spati. Vzmemirja je neko čudno stopicanje, kakor bi neko hodil po sobi z bosimi nogami. Pa se opogumi, vstane s postelje in napravi luč, nato pretakne vse kote, a ne najde ničesar. V temi pa se stopinje spet ponavljajo, kar traja navadno vse noč do jutra.

»Hudo je, hudo, saj pravim.« — Boštjan je imel v Podlesju največ časa, zato ji je hotel pomagati. Pa ne ponoči, za vse na svetu bi ne šel o polnoči v tako hišo! Podnevi se bosia spravila nad strahove, pri čemer je potrebna voda iz krstnega karuna in blagoslovljena sveča. Neža mu je oboje priskrbela.

Boštjan — rekli so mu tudi čarovnik — je nekoč prižgal svečo in pokropil po sobi a blagoslovljeno vodo. »Kar je hudega naj izgine; vse dobro naj ostane,« je mrmljal potihno in delal a desnico križe, kot bi izganjal vraga.

Neža mu je morala medtem odmaknati pohištvo. Ko je odmaknila od stene preperelo omaro, tedaj je nenadno obstala. »Viš ga, zlomka!« se je razjezila.

»Ali sem ga zagovoril?« se je pobahal Boštjan in stopil bliže. »Vedel sem, da bo počakal.«

»Tukaj je, mrcina!« — Neža je vzela palico in porinila ježa na sredo sobe.

»Če se ni vrag spremenil...« se je tresel vrazeverni stavec.

»V ježa, meniš? Beži, beži!« Neža ni bila tako neumna. »Nekdo mi je to napravil. Sam ni prišel semkaj,« je pihala od jeze.

»Novakov Stefan, kdo pa drugi,« je odil Boštjan po prebiti grozi. »Povsod je zraven...«

»Le čaka naj me, nagajivec! Očeta ga bom zatožila.«

Takih tožb je bil Novak že vjen. »Stefan, kaj bo iz tebe?« je godrupal na fanta. »Vsaj stariim ljudem bi dal mir, da bi ne bilo priroževanja.«

Jo bla duhovščina in bogoslovec, zadaj članj FO in članice DK. Zvonovi so lepo pritrkavali. Velika množica od blizu in daleč pa je napolnila prostor okoli cerkve. Prevziveni je blagoslovil cerkev od zunaj, nato pa se je pričel glavni obred v cerkvi. Ljudje so z velikim zanimanjem sledili lepim obredom posvečenja, saj večina še nikoli ni videla kaj tako lepega in toliko »gospodov«. Ko je bil obred končan, je imel prevziveni g. škof dr. Rožman lep nagovor na prebivalce Velike Loke, slavil njih poštrevnost in vero ter jih opominjal, naj jim bo ta cerkev tudi v svari, da od svoje vernosti nikdar ne odstopijo in da jo bodo nezmanjšano sporočili svojim potomcem. Po govoru se je pričela prva sv. maša v tej cerkvi. Na koru se je oglasil harmonij in moški zbor je ubrano zapel. Ob pol eni je bila slovesnost končana, ljudje so se razšli, da se povesele na dostojen način v svojih družinah svojega največjega praznika.

Sv. Križ. Pred kratkim smo dobili novega organista, g. Franceta Bernarda, ki je prej 13 let služboval v Sori. Prevzel je tudi službo pomožnega občinskega tajnika. Voščimo mu dobrodošlico z željo, da bi se lotil obilnega dela v cerkvi, na koru ob novih orglah, v dvorani in na občini v korist vseh faranov in v božjo čast! — Naša farna cerkev je tekem enega leta dobila na zunaj novo lice, tako da kakor pomlajena prijazno gleda z našega griča. Pa tudi znotraj je marsikaj novega in treba bi bilo še marsikaj popraviti in obnoviti, ker notranjščina nam ravno ne dela časti! Veliko bandero je čisto raztrgano. Fantje, na vaš rovaš gre, na vašo čast, zato se še to jesen zavzemimo za novo bandero! — V nedeljo, 29. septembra bomo praznovali 40-letnico dek. Marijine družbe in 38-letnico fantovske Marijine kongregacije. K cerkveni slovesnosti bo prihitel trebanjski gospod dekan Tomažič, po slavnosti pa priredila obe družbi v dvorani slavnostno akademijo v čast Materi božji. Posebno opozarjamo na »Lurško pastirico«, krasno igro v petih dejanjih, pri kateri je ljudsko petje, tako da vsa dvorana sodeluje pri igri. K tej slavnosti ste vsi lepo vabljeni! — Letina je pri nas zelo slaba. Súdja ni. Tudi vinske gorice so žalostne na pogled.

Ljubcazn. — Šmiklavč pri Celju. Prvi del ceste Ljubcazn-Šmiklavč-Brezovica je dograjen. Veljnost te ceste se je pokazala posebno še sedaj, ko je odprta le naš zapuščen kraj širokemu prometu in pola v svet. Ob tej priliki moramo izreči glavno zahvalo bivšemu narodnemu poslancu in senatorju Mihelčiču.

Slav. Kanjica. Prihodnji teden bomo pri nas začeli s trgatvijo. Pridelček ne bo na takšni višini kot lani, vendar se je zaradi še precej dolgega lepega vremena zelo zboljšal, tako da bodo vinogradniki še kar zadovoljni. Sedaj se opravlja setev ozimim. Kmetom pripravljamo, naj posejajo več kot lani, ker je treba dandanes tudi tukaj dobro računati. — Slovenjekonjska občina bo podaljšala trški vodovod do botničnice Rdečega križa. — V našem okraju menda noben kraj bolj ne trpi zaradi pomanjkanja vode kakor Resnik na Pohorju, občina Zreče, kjer se z nošnjo vode iz potokov ljudje neznošno mučijo poleti, da ne govorimo o trpljenju pozimi. Saj dovažanje traja ponekod celo uro in se je pripetila že Innoga nesreča. — Prihvatani pa bodo na pomlad začeli z gradbo Prosvetnega doma. So že pripravili nekaj gradbenega materiala, tudi nafrti so že gotovi. Njihova prosvetna hiša bo potem šesta v dekaniji. — »Slovenčev koledar« bo edinstvena knjiga, ki se le redko pojavlja na našem knjižnem trgu, zato jo vsem naročnikom le toпло pripravljamo. Malenkostna cena 10 din je le vsakemu zmogljiva. Zato: ne ostati brez nje!

Raka pri Krškem. Minuli teden smo položili k večnemu počitku na podružnično pokopališče v Dol. Raduljah v Brezju umrlo vzorno dekle Marjjo Daničič. Pred nedavnim se je iz Radulj preselila na novo domačijo v Brezju. Sedaj se je pa vrnila, da med svojci pod okriljem sv. Mihaela čaka angeleške trombe. Pokoj njeni duši!

Mekronog. Farna cerkev v Mekronogu je dobila nov zvonik. V torek, 24. septembra so vrhu zvonika, kjer se bo dvigal križ, zidarji zasadili smreko, 70-letna želja in govornica o zvoniku se je faranom izpolnila in to po zaslugi domačega župnika g. Sladiča, ki se je neustrašeno poprijel stvari in se ni bjal nobenih žrtev. Staremu zvoniku je bilo treba dati nov, trden temelj, ker je do sedaj stal na flocici, naslonjen na grajsko škarko ter grozil, da pade na cerkev. Stari zvonik je dobil močan kamenit oklep ter v varstvu tega oklepa zrastle z 8 m. Dvignil so se nad vidno gradu, kateri stoji poleg na zvišenem pro-

storu, kot bi hotel povedati, da je po dobroti sedanjega lastnika gradu prenehal servitut — uslužnost. Načrt za zvonik in preureditev cerkve je izdelal g. inž. arh. Valentinčič iz Plečnikove šole. Realiziral pa ga je g. Kriškoč, zidarski mojster na Mirni. Obs sta položila v delo svojo ljubezen, poštrevnost in pridnost. Obema priznanje in zahvala. Za delo se je porabilo 160 voz kamna, okrog 300 voz gramozja in peska, 24.000 kosov opeke in 30.000 kg cements. Sedaj čaka še ometa in 12 m visokega betonskega stopnišča, po katerem se bo prišlo na oratorij in preko vzpona v podstrežje cerkve. Naj Bog podeli faranom vztrajnosti in poštrevnosti, da bi v novem zvoniku kmalu zazvonili tudi novi zvonovi ter klical mir in blagoslov božji na zemljo.

Strašen zločin

Vas Studence stoji ob banovinski cesti med Dobom in Moravčami. Cedna Grdavska hiša ob znamenju tik ceste z lepim posestvom je last 50-letne Ivane Krušnik, ki je neomogućena gospodarila na posedovanju kmetiji. Poslov ni imela, zato je vse delo opravljala skoro sama, večkrat že pozno ponoči. Sloveča je kot pridna in zelo varčna pa tudi premožna gospodinja. V soboto zvečer nekako ob 7 je bila še v hlevu pri živini; kmalu nato pa je odjeknil iz veže klic: pomagajte! Ker so hiše tam blizu skupaj, so bili ljudje takoj na mestu. Našli so odprta vrata, na tleh pa mrtvo Ivano, kakor so jo splošno imenovali. Ležala je vsa v krvi, ki je še tekla iz globoke in strašno zevajoče rane na glavi.

Morilec je izginil v temo, še preden so pripeli sosode; pustil pa je v veži krvavo sekiro, s katero je izvršil grozovito dejanje. Zločin, kakršni se tukaj ne dogajajo, je zbehal in razburil vsa domača okolice. Sodijo, da je nesrečna posestnica izdihnila pod ostrino sekire kot žrtev pohlepa po denarju, katerega pa zločinec ni utegnil iskati. Ni pa izključeno tudi maščevanje. Pred leti ji je bilo namreč zažgano gospodarsko poslopje ter požigalec še do danes niso izsledili. Upamo, da bo storilca naposled le zagrabila roke pravice in z njim temeljito obračunala. Truplo umorjenke je bilo pokopano pri bližnji podružnici v Škocjanu.

Kmet in draginja

(Z dežele)

V sedanjih draginjah, ko naraščajo cene z dneva v dan, je posebno prizadet naš kmet. Marsikdo bi ob tej trditvi skoraj zmajal z glavo, ček, saj je ono še skoraj najdražje, kar kmet proda. Pred tedni je bil objavljen spisek cen za avgust in primerjalne številke od lanskega leta. Tu šitamo: cena rastlinskih proizvodov (največ žitu) se je dvignila od lani za 116%, a cena živini in nje proizvodom za 36%. Naš kmet, ki ne pridela žita za prodajo, ampak ga mora še kupovati, nima od visoke cene žita nobenega dobička, ampak le zgubo. Dobiček bi imel od živine, mleka, a kaj, ko so se cene tem proizvodom dvignile le za 36 odstotkov, medtem ko cene industrijskim izdelkom za mnogo več.

Danes kmet ne more gojiti živine kot bi moral, saj ne more in se mu tudi ne izplača kupovat žita za rejo svinj in goveje živine. Ali naj omenim še one kraje, prizadete po toči, po povodnjih, ko bo moral kmet brez dohodkov v tej draginji kupovati živež za številno družino? Ali naj se zadoži, ali pa proda del zemlje. Marsikateri kmet se danes odloči za drugo. Toda s tem je načel temelj kmetije, in kmet postavljen na kocko. Draginja pritiska z vso težo, trikrat bolj so kmetje prizadeti letos, kot v prejšnjih letih. Zato pa: spravite v sklad cene industrijskim proizvodom a našimi kmečkimi pridelki!

Smartno pri Litiji. Hvala Bogu, po dolgem času in obotavljanju smo prišli do banovinske elektrike v naši občini. Sicer je Smartno samo imelo svojo krajnjeno elektriko že prej, le naša okolica in kmečki domovi so bili brez nje. Sedaj pa jo bodo imele skoraj vse vasi naše občine. Prav posebno so elektrike veselili v Kostreviski dolini, kar so Kostrevisčani dokazali a prisrčno otvoritvijo (a domani kmečkimi »likolom«). Pri tej priliki se je Lojze Starman, čigar velika zaslug je elektrifikacija naše občine, zahvalil banški upravi, načelniku Ruechu, ravnatelju Milavcu

ter uslužbencem KDN, da so pripomogli k elektrifikaciji naših kmečkih vasi. Takoj so se oglašili motorji in prav hitro omlatili letošnjo žetev. — Letina je pri nas letos zelo slaba; žito je zaradi preobilnega dežja slabo, sadja bo prav malo, krompir gnije, vinogradi popolnoma brez grozdja, za koruzo in ajdo se pa tudi bojimo, da je ne bo. S strahom gledamo, kako se bomo preživeli. Zelo bomo navezani na uvoz živila, toda ta uvoz bomo morali vršiti samo potom naše Kmetijske zadruga, ker smo o njej prepričani, da ne taji svojih nalog.

Poljane nad Škofje Loko. Sedanji čas, v katerem tako cvete verižništvo in navijanje cen, je najprimernejši, da si kmetje pomagamo sami in se združimo v zadrugi in le potom nje vnovčujemo svoje pridelke in nabivajmo svoje potrebščine. Dosti imamo primerov, ko kmet ne ve za nagli porast cen in svoje pridelke proda po stari ceni, ker trgovec gleda samo na svoj dobiček. Nasprotno pa gre tudi navijanje cen predmetom, ki jih kmet kupuje, še v nedogledne višine. Vse to bi lastna zadruga ublažila in mnogo pripomogla do gospodarskega dviga kmeta. Posebno v našem kraju bi bila taka zadruga prepotrebnna, saj jih imajo celo v slabih in manj ugodnih krajih. — Cerkev smo prav lepo obnovili. Zidovje je vse prebeljeno in deloma preslikano. Tudi drugi predmeti in oprema cerkve bo obnovljena. Potem bo lep naš božji hram. — »Slovenčev koledar« lahko naročite vsako nedeljo pri Poldetu v posojilnici.

Zaplana nad Vrhniko. Preteklo nedeljo smo imeli v našem župnišču razstavo vseh cerkvenih paramentov. Tako smo vsi videli, kaj nam še manjka in kaj že vse imamo. Za organizacijo in za vodstvo po razstavi se g. župniku vsi farani prav lepo zahvaljujemo. — Kakor je že vsem naročnikom »Domoljubca« znano, namerava izdati »Slovenec« velik koledar in to za ceno borih 10 dirarjev za vse naročnike naših listov. To je tako rekoč darilo. Zato Zaplanec pohitite z naročbo tega »Slovenčevega koledarja«. Naročila sprejema tudi povertjenik »Domoljubca« Leopold Urh. Zaplana 32. — Umri je po dolgi in mučni boleznii »Camerunikov oče«. Naj počiva v miru!

Preserje. Zanimanje za romarsko pobožnost na Žalostni gori je povsod veliko. Ljudje čutiljo, da le molitev lahko pospeši mirno rešitev sedanjih zmed in bojov. Napovedanih je več procesij, tako iz Rakitne, Borovnice, Beyk. V vednost udeležencem sporočamo, da bodo na Gori tri sv. maše: prva ob šestih s pridigo in darovanjem, druga tih ob devetih, zlasti za tiste, ki bodo prišli z vlakom, tretja glavna pa ob desetih s pridigo, litanijami, molitvijo za mir. Na koncu bo darovanje z delitvijo spominskih podob. V Preserju bosta sv. maši ob šestih in ob osmih, tako da bo vsak lahko zadostil nedeljski dolžnosti. Glavna procesija bo šla iz Preserja na Goro ob devetih. Te procesije se lahko udeležijo tudi romarji, ki bodo prišli z jutranjimi vlaki. Pobožnost bo ob vsakem vremenu.

Vrhnika. Kino Prosvetni dom na Vrhniki bo predvajal od 4. do 7. oktobra vefilm v naravnih barvah Robin Hood. Predstave bodo v petek in soboto ob 8 zvečer, v nedeljo ob pol 6 in pol 9 in v ponedeljek ob 8 zvečer. Vse Vrhničane in okolice opozarjamo na ta izredni dogodek in vabimo naj nihče ne zamudi tega lepega filma!

Sv. Križ pri Belih vodah. Na rožnovensko nedeljo 6. oktobra bo pri romarski cerkvi Sv. Križa velik romarski shod. Svevo opravilo bo ob šestih in ob desetih. Vmes sv. maše. Na predvečer bodo ob šestih večernice — pridiga, pete litanije in spovedovanje. Romarji, pridite od blizu in daleč, kakor je že Vaša stara navada, da se bomo skupno zahvalili Bogu, da nam je ohranil mir in ga znova prošili, naj nam ga še ohrani naprej. — Zadnja romarska shoda bosta novembra: 8. dušni petek in 25. sv. Katarina. Ob petkih bo odslej sv. maša ob osmih.

NAZNANILA

n »Crni svatjec« je naslov zanimivi knjigi, ki jo je izdala Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Knjiga stane 16, s poštnino pa 18 din. Priporočamo!

n Brega, župnika Smartin pri Kranju. Na rožnovensko nedeljo, dne 6. oktobra, ob pol treh popoldne bo tu blagoslov nove zakristije in nove cerkvene hiše za duhovnika. Dobrotniki najljubšeje vabljeni!

n Preserje. V nedeljo 6. oktobra ob 3 popoldne bo v prosvetnem domu lepa in zanimiva predstava »Pesem o božji ljubezni«, h kateri so toпло vabljeni domačini in romarji na Žalostno goro.

Takole drugod, kako pa pri nas

Slovenski list v Ameriki, z naslovom »Ave Maria« prinaša po časopisu, čigar ime bi se po naši glasilo »Južnovzhodni kurir« sledečo zanimivo razpravo, ki nam pokaže, kaj drugod ljudje pričakujejo od svojih duhovnikov in kako duhovnik nikjer ne more ustreči neupravičeni volji ljudstva.

Ljudje namreč mislijo, tako piše omenjeni časopis, da jim »dajmo«, ki ga dajo v cerkveni peharček vsako nedeljo, daje to pravico. — Imejmo pred očmi navade v Ameriki, kjer poznajo tudi često cerkveno zapoved: Podpiraj katoliško Cerkev in njene naprave. Mi pa namesto ameriškega »dajmo« postavimo semkaj našo domačo bero, pa smo na istem.

Ce duhovnik govori o cerkveni podpori, je po njihovih besedah posvetsnjak, če pa cerkev zeva na vseh krajih, ker župnik nima denarja, da bi cerkev popraviljal, je pa slab gospodar. Tako tam. In pri nas marsikje? Če župnik želi, da bi se cerkev popravila, je fehtar, ki nima nikoli dosti, če pa cerkve ne popravlja in če pri popravljanju ne »gliha« do grdega, prav po judovski, pa ne zna gospodariti.

Ce preveč prireditvev prireja, je krvosel ljudstva, če pa teh zabav ne prireja, je puščoba, ki se ne zanima za prospeh fare. — Pri nas ni dosti drugače. Kako boš danes popravljal farne cerkve in podružnice, kako boš zidal društvene domove? Ali ne z večnimi tombolemi, pri katerih poskušajo ljudje na lahek način priti do premoženja. Če zadenejo, potem te hvalijo, da si jim na lahek način pripomogel do življenja, če pa ne dobe, potem si jih pa pogoljufal in oseparil.

Ce pridiguje več ko pet minut, je meh, ki je vedno prenapolnjen s sapo, če so mu govori prekratki, je lenoba, ki se nikdar dovolj ne pripravlja za službo božjo. — Mnogim ljudem je vsaka minuta v cerkvi pre-

dolga, ko pa mine služba božja, pa stoje še celo uro pred cerkvijo in preresetavajo novice celega tedna in obirajo svoje sovaščane do poslednje dlačice, ali pa potegnjejo v gostilno in tam posedajo po ure in ure, češ saj pri maši smo že bili...

Ce obiskuje župljane, je nesreča, ki se je ne moreš iznebiti, če jih ne obiskuje, je škric, ki se noče ponižati do ubogih in tolažbe željnih duš. — Ne bo dosti drugače tudi po mnogih naših krajih. Ce prideš v bišo in bi se rad z domačimi malo porazgovoril, ti hite kakor svetopisemka Marta pripravljat malico. Ce je nočeš ali ne moreš pokusiti, si prevzetan in nočeš od reveža ničesar vzeti, ti obračtaš in častiš samo bogatine in seveda lahko tudi narobe! Ustregel pa ne boš ne tako, ne tako.

Ce preveč razgraja v pridigah, je igralec, ki po zraku maha, če mu je govor razlaga krščanskega nauka, je strašilo v koruzi, je mrtev, slamat in pust. — Ce nastopiš malo bolj govorniško in glasno govoriš, potem se jeziš, če obravnavaš aplošno znane napačne in slabosti, potem zabavljaš, če se vestno držiš evangelija, ali pa katekizma, potem pa nič novega ne poveš. Kdo te bo poslušal! Kakor bi bile nedeljske pridige pripovedovanje dnevnih, tedenskih ali celo vaških novic!

Ce ima avtomobil, ga ni nikoli doma, je posveten, ima srce navezano na stvari, ki se ne tičejo fare, če nima avta, je pa spet križ, nikdar ni točen pri bolnikih in pri drugih župnijskih opravilih. — Hvala Bogu! Pri nas še nimamo dosti duhovnikov z avtomobili. Kadar jih bomo dovolj imeli, bo treba odpreti nove predale za pritožbe, ki bodo deževale zoper duhovnike-posvetsnjake, ki jih ni nikoli doma.

Ce je v spovednici duhovni oče, ki hoče porabiti malo več časa tudi za duhovne na-

svete, ne le za suho odvezo, trati župljanom dragoceni čas, če je pa hitre sorte, je pa čuden duhovnik, ki ljudi kar iz spovednice meče.

Ce prične mašo ob pravem času, je pre zgoden, ura mu ne gre prav, in po njegovih krivdi zamujajo ljudje mašo, če je pa malo pozen, je nadloga, ker vse zamudi. — Za to dvojno zadnjo pritožbo se v domovini skoro ujemajo z Ameriko. Ali ne?

Bog ne more vsem ljudem ustreči, dostavlja ameriški list, kako bo duhovnik ustregel vsem ljudem!

(Po Ave Maria, julij 1940, letnik 42.)

Dobrota - sirota

Is nebes so me poslali,
da Hovestvo ovcenjem;
jaz sem, ki skrbi odganjam
in trpljenje olajšujem.

Moja čednost je sočutje
in usmiljenje me spremlja,
sestrice so mi sirote,
kar jih je rodila zemlja.

Kjer vzdihujejo trpiai,
tamkaj rada se oglašam,
brš dejansko jim pomagam,
dvakrat dam, ker ne odlašam.

Izvršujem, kak naroda
stara ljudska prislovica:
»Znana naj ne bo levici,
kar izdala je desnica.«

Ne zahtevam povračila,
vendar žalost me preinja:
svet pozablja moja dela,
čut hvalečnosti izginja.

Le zavest me še tolaži,
kadar zasmejuje:
Eden še nad mano biva,
ki vse dobro povračuje.

Limbarski.

Občinski svet v Dobriču v bolgarski Dobrudži je dal ulicam imena po Hitlerju, Mussoliniju, grofu Cianu in Ribbentropu.

Pod vaško lipo

Javno vprašanje

Brali smo, da bo v novem šolskem letu Ljubljana imela kar štiri gimnazije in Celje dve. Vprašamo, ali ni to kopičenje gimnazij v Ljubljani in v Celju malo odveč? Ljubljana sama menda nima toliko učenja željne mladine, da bi zase potrebovala štiri gimnazije.

Poglejmo samo ob prihodu jutranjih in popoldanskih vlakov, kako bruhajo iz svojih vagonov stotine mladih ljudi, ki jih je uka želja, goljufiva kača, speljala z doma na šolske klopi. Res je, da je Ljubljana kar naravno središče, kamor vodijo niti iz vseh krajev naše domovine, res je pa tudi, da je to središče s šolami že naravnost preobremenjeno.

Zato vprašanje: Ali je četrta gimnazija v Ljubljani potrebna? Ali bi ne bilo bolj potrebno, srednje šole malo bolj porazdeliti po deželi? Kaj bi, vi rekli, če bi povsod hoteli imeti vse ljudske, recimo osnovne šole samo v Kranju, v Skofji Loki, v Kamniku, torej le po sedežih posameznih glavarstev? Ali bi ne bilo to naravnost nespametno?

Po naših šolah morajo sestavljati celo maso raznih potrebnih in nepotrebnih statistik. Ali bi ne bilo pametno, če bi gospodje vzeli v roke statistiko (če je ni, naj si jo pa dajo narediti), iz katerih krajev pohaja mladina v srednje šole. Na podlagi tega pregleda

bi potem določili mesto, kjer naj bi bila potrebna nova srednja šola. Saj ni potreba, da bi vsaka gimnazija štela ravno na tisoče dijaštva obojega spola. Vrnimo se nazaj h gimnazijam, ki so štete navadno po 300 do 400 dijakov. Ni potreba, da bi za nižje razrede gimnazije izrabili vso abecedo od A—Z za poimenovanje posameznih oddelkov, kar zadosti bo, če bo vsak razred imel po dve paralelki. Idealno bi bilo seveda imeti samo po en razred. Tako bi profesorji bili najbolj kos svojemu visokemu poklicu, tako bi jim bilo najlažje pripraviti mladino za življenje in za visoko šolo. Zdaj ima pa na naših gimnazijah en razred po pet, po šest oddelkov, na teh oddelkih uče različni profesorji, ki niso vsi enako učeni, pa tudi ne vsi enako za šolo vneti — tudi gg. profesorji so ljudje! — In kje naj potem iz take mešanice kaj dobrega pride!

Ni ves šolski uspeh odvisen samo od nadarjenih dijakov, velik del šolskega uspeha slovi še vedno na ramah profesorjev. Spominjam samo na prva leta kranjske gimnazije, ko sta tam učiteljevala dva najboljša profesorja tedanjih srednjih šol dr. Debevec in dr. Tomišek. Poglejte letna poročila tistih let in videli boste, da je njun razred imel največ odličnjakov. Zakaj? Ne samo zaradi tega, ker sta dobila v šolo najboljši dijaški material, pač pa tudi zato, ker sta znala ta material najbolje oblikovati. Tako sta ta dva

moža s svojo profesorsko spretnostjo še srednje nadarjene dijake znala dvigniti na višjo stopinjo napredka.

Tole našim pedagogom v blagohoten premislek ob snovanju novih gimnazij...

„Pijan sem bil...“

Star izgovor raznih pretepačev, pobijalcev, preklinjalcev in druge take bande. S tem izgovorom skušajo omehčati sodnike, da bi jim prisodili mitejšo kazen. Zakaj pijanost je po dosedanjih pojmih »olajševalna« okolščina. Zadnji čas je že, da ta olajševalna okolščina izgine iz naših sodnih dvoran!

Ce si bil pijan, zakaj si se ga pa natreškal! Če veš, da ti alkohol vzame trezno razsodnost, zakaj se mu pa ne odpoveš! Če ti ljudje povedo, da v pijanosti vse mogoče bedarije govoriš, preklinjaš, zmerjaš, psuješ, zakaj pa ljudi ne poslušáš! Zakaj pa ne znaš krotiti svoje grde poželjivosti in svoje umazane požrečnosti?! Ali se ne napiješ ravno zaradi tega, ker trezen ne upaš pokazati svoje neotesanosti, ker te je treznega vendar že nekoliko sram. Da lahko podivjaš, zato se ga ravno navlečeš, da lahko zabodeš svojega nasprotnika, zato se opijaniš. To se pravi, da ti piješ namenoma. Ti v pijanosti iščeš »pogum«, tistega žalostnega poguma, katerega se potem v sodni dvorani sramuješ in ga skušáš olepšati in »mu dati obliko nevednosti in morebiti celo nedolžnosti...«

Ljudje, varujte se nepotrebnih pravn

Same 800 din vreden konj je stal 5000 din.

Nedavno smo v nekem članku obrazložili postavnica določila, ki ščitijo pri kupelji z živino tako kupca kakor tudi prodajalca. Danes pa hočemo navesti primer, ki se je obravnaval pred sodiščem. V hudi in zasneženi zimi je prišel Peter do Matevža ter kupil od njega konja za 800 din. Konj je bil dobro rejen in na pogled zdrav, po Petrovem mnenju star 12 let. Matevž je po dogovoru moral konja postaviti še istega dne v Ljubljano, do koder je bilo 15 km; tu je konj prenočil. Naslednjega dne, v torek v februarju, je Peter v Ljubljani prevzel konja in ga gual v globokem snegu in burji na svoj dom, kamor je dospel pozno ponoči in postavil konja v hlev.

Ko pride Peter v sredo zjutraj v hlev, vidi, da konj leži in noče vstati. Vse dopoldne se je Peter trudil okoli konja, poklical je več sosedov na pomoč, pa vse ni nič pomagalo, konj je popoldne poginil. Peter je takoj po telefonu obvestil Matevža, ta pa je odvrnil, da naj da Peter konja pregledati po živinozdravniku. Zaradi hudih snežnih zametov in prezaplenosti pa živinozdravnik ni mogel takoj priti, pač pa je prišel v petek konjač, ki je poginulega konja na vrtu zagrebel v sneg, dokler ne pride živinozdravnik, ki se je res oglašil teden dni potem, ko je konj poginil. Živinozdravnik je izvršil raztelesenje ali sekcijo in je pri tem ugotovil, da je bila srčna mišica povečana, istotako tudi desna ledvica, iz ledvičnih kanalov se je izlival gnoj. Mnenje se je glasilo, da je konj poginil na posledicah gnojnega vnetja, da je to vnetje nastalo najmanj pet dni pred nakupom, oziroma izročitvijo konja. — Izid tega raztelesenja, kakor tudi vzrok, zakaj je konj poginil, je Peter sporočil Matevžu najprej sam, potem pa še po odvetniku in zahteval kupnino 800 din nazaj. Ker se Matevž za ta opomin ni zmenil, je Peter vložil tožbo na vračilo kupnine.

Matevž je pri razpravi trdil, da je bil konj že 24 let star, da je bil pri prodaji popolnoma zdrav, da ga je prodal samo za meso in da v takem primeru prodajalec ne jamči za kakovost konja. Zaslišan je bil drugi izvedenec, ki je na podlagi sekcijskega zapisnika in izpričevala pričel do enakega mnenja, da je bil konj že dalj časa pred prodajo bolan, morda že nekaj tednov, da bi bil prej ali slej poginil in da je naporna pot v snegu le pospešila njegov pogin. Meso takega konja pa je neužitno in bi se ga ne smelo prodati, oziroma uporabiti kot hrano. Nato je bil zaslišan tudi on živinozdravnik, ki je konja raztelesil in podal prav tako mnenje.

Sodišče je razsodilo, da je moral Matevž vrniti kupnino, zraven pa še plačati visoke stroške.

Da bi obstojal tak običaj, da prodajalec, ki proda konja za meso, ne jamči niti za to, da je meso užitno, je popolnoma neverjetno. Za meso se smejo prodajati konji, ki niso več za drugo rabo, tudi lahko konji, ki imajo kako bolezen, toda take bolezni ne smejo imeti, zaradi katere bi bilo meso neužitno. Konj, ki ima tako bolezen, zaradi katere je meso neužitno, ne ustreza namenu, za katerega je bil kupljen. Za takega konja je samo v tem primeru ne jamči, če je bila ta bolezen vidna, ali če je prodajalec jamstvo izrecno izključil. Ker pa je bilo meso po izvedeniškem mnenju neužitno, je prodajalec odgovoren za škodo.

Zanimiva je bila v tej pravdi tudi izjava izvedenca glede starosti konj vobče. Izvedenec je cenil konja nad 12 let; pri tem je pripomnil, da se more konju z večjo gotovostjo določiti starost le do 10 let; nad 10 let se starost ne da več točno določiti, ker nastanejo določene nepravilnosti pri guljenju zobovja.

Matevž je bil obsojen, da je vrnil Petru kupnino 800 din, poleg tega pa je moral plačati še nekaj nad 5000 din stroškov.

Ponovno cepljenje svinj

(Z dežele)

Cepljenje svinj proti rdečici v mesecih junij in julij je pri nas splošno vpeljano. Žal, da se ga kmetovalci ne poslužujejo v oni meri kot bi bilo potrebno. Vendar pa to cepljenje preprečuje bolezen kake tri mesece in nato odpove. Rdečica pa ni tako popustljiva bolezen in rada se oglašuje v jesenskih mesecih, celo v pozni jeseni. Tu pride v poštev drugo ponovno cepljenje, ki ga bodo okrajni živinozdravniki radi izvršili, če se bo prijavilo po občinah zadostno število prizadetih. Pri letošnji skrajno slabi letini, ko zadeva našega kmetovalca nešteto ulim in nearoč, je nujno potrebno, da obvarujemo vsaj ono, kar nam je ostalo. Rdečica nam povzroča milijonsko škodo, a borba proti njej je skoraj ničeva. Naprednejši gospodarji, javni delavci, županji naših občin naj bi se pobrigali, da bo v vsaki kmečki občini uvedeno drugo, ponovno ali recimo jesensko cepljenje svinj proti rdečici. Vsaka občina naj razglasi rok za prijavo in pozove živinozdravnika. Od hanske uprave pa bi želeli, da prispeva za cepivo, tako da to drugo cepljenje ne bo dražje od prvega.

Vojni proračun Sovjetske znanja 57 milijard rubljev. (En rubelj ca. 25 din).

KATERA IZMED VAS ŽELI IZGLADATI MLADA?

Senzacionalna iznajdba s pomočjo katere IZGINJAJO GUBE

Zena 50 let lahko izgleda kakor da ste oje samo 35 let.

Nov dragocen ekstrakt kožnih celic — ravno tak kakor vitalni elementi v koži zdravega mladega dekleta.

Odkril ga je glasoviti dermatolog, ki ga je pridobil iz skrbno izbranih mladih živali. Ta ekstrakt, imenovan »Blocca«, je zdaj v rožnati hrani za kožo Tokalon. Uporabljajte je vsak večer. V vsakem trenutku Vašega spanja bo Vaša

Napravila ta POIZKUS! koža srkala te vitalne elemente. Vsako jutro, ko se sбудite, je Vaša koža žamejša, svežja, bolj gladka — mišja. Čez dan uporabljajte bela, nemastno kremo Tokalon. S to preprosto nego lepote lahko vsaka žena doseže, da bo videti še deset let mlajša, ter lahko dobi žudovilo kožo in polt, s kakršno bi se mogla pohvaliti vsaka mladenka. S hranami za kožo Tokalon so uspešni učinki vsekakor zajamčeni, ali pa se česar vrne.

BREZPLACNI VZOREC: Vask čitatelj tega lista more dobiti zelo okusno kaseto s kremo Tokalon (rožne ali bele barve) ter puder Tokalon različnih nijans. Pošljite din 5- v poštinih znakmah za poštino, omoč in druge stroške na naslov: Hinko Mayer i drug, Odio 28-A Zagreb, Praška ul. 6.

Ah, ta nemščina. Lenko so poslali na Koroško, da bi se naučila nemško. Ko je bila že več mesecev tam, so jo nekoč poslali na pošto po spremnico, kar se pravi nemško Postbegleitadresse. »Pa da ne boš pozabila,« ji je naročevala gospodinja. Lenka je vso pot težko besedo ponavljala in ko jo je pek s košaro srečal ter pozdravil: »Dobro jutro, Leni,« mu je odvrnila: »Postbegleitadresse.«

Prilika zamujena, se ne vrne nobena. Stala sta pred sodiščem, on majhen, slaboten, ona močna in velika. Sodnik je pogledoval zdaj enega, zdaj drugega: »Kako pa je nanesti, da ste svojo ženo udarili?«

Obtoženec: »Hm, ja, srrrr, mhm, gospod sodnik, to je bilo pa tako. Ona obrnjena proč od mene, metla pri roki, vrata pa odprta, takšne prilike ne bo nikoli več, sem si mislil ter zamahnil.«

Koledarček ZZD

za leto 1941

Je potreben vsakemu delavcu!

Tako pester, živahen, slikovit in zanimiv gotovo letos ne bo noben drug žepni koledarček. Delavcem bo pravi kažipot do njihovih pravic, svetovalec v mnogih vprašanjih, pa še v razvedrilo v njegovih težavah. Stane 10 din. Naroča se ga pri podružnicah ZZD in pri Zvezi združenih delavcev v Ljubljani. Delavska zbornica.

Cevljaraki mojster Ogris Anton in Vokla pri Benčurju je praznoval dvajsetletnico, odkar je stopil v zakon. Po 20 letih ima takinole družino. — Kaj, to se stebri slovenskega naroda in resnično državotvorni element. Bog živi vsorno družino uglednega mojstra Ogrisa Antona!

V NAJNOVEJŠIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH
CENIK IN VZORCI ZASTONJ

NAJVEČJA DOMAČA TRGOV-
SKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

Sternceki
CELJE 19

SUKNO, KAMGARN, VOLNENO, FLANEL, BARHENT, PLATNO, SVILA, DELENI

Radio Ljubljana

Sreda, 2. oktobra: 7 Jutranji pozdrav — 7.05

Napovedi, poročila — 7.15 Plošče — 12 Plošče —
12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02
Plošče — 14 Poročila — 18 Mladinska ura: Anton
Janča, slovenski čebelar — 19 Napovedi, poročila
— 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 19.50 Uvod
v prenos — 20 Prenos iz ljubljanske opere. —
Četrtek, 3. oktobra: 7 Jutranji pozdrav — 7.05
Napovedi, poročila — 7.15 Plošče — 12 Plošče —
12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Ve-
seli godci — 14 Poročila — 18 Pester sporer RO.
— 18.40 Slovenščina za Slovence (dr. R. Kolarič)
— 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura —
19.40 Objave — 19.50 Deset minut zabave — 20
Samospevi g. Draga Burgerja — 20.45 Plošče —
22 Napovedi, poročila — 22.15 V oddih igra RO.

Petek, 4. oktobra: 7 Jutranji pozdrav — 7.05
Napovedi, poročila — 7.15 Plošče — 11 Šolska ura
— Bodimo prijatelji! Razgovor o varstvu živali
(M. Zor) — 12 Plošče — 12.30 Poročila, objave
— 13 Napovedi — 13.02 Rad. orkester — 14 Po-
ročila — 14.10 Tedensko poročilo Tujkoprometne
zveze — 18 Zenska ura: Vzgoja otrok v predšol-
ski dobi (A. Cerne) — 18.20 Plošče — 18.40 Var-
stvo živali (dr. A. Koren) — 19 Napovedi, poro-
čila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 19.50
O izseljenih (Šušteršič Julija) — 20 Gerbičeva
ura — 21.20 Rad. orkester — 22 Napovedi, poro-
čila — 22.15 Rad. orkester. — Sobota, 5. oktobra:
7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila —
7.15 Plošče — 12 Plošče — 12.30 Poročila, objave
— 13 Napovedi — 13.02 Plošče — 14 Poročila —
17 Otroška ura: Predstava »Pavilijevoga odra« —
17.30 Plošče — 17.50 Pregled sporeda — 18 Rad.
orkester — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19 Na-
povedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave
— 20 Zunanje-politični pregled (dr. A. Kuhar) —
20.30 »V lepih, starih časih« — Pisan Večer —
22 Napovedi, poročila — 22.15 Dar. orkester

Nedelja, 6. oktobra: 8 Jutranji pozdrav — 8.15
Dueti: klavir in harmonij — 9 Napovedi, poročila
— 9.15 Plošče — 9.45 Verski govor (ravnatelj Jo-
že Jagodić) — 10 Prenos cerkvene glasbe iz stol-
nice — 11 Rad. orkester — 12.30 Objave — 13
Napovedi — 13.02 Koncert godbe 40. pp. Triglav-
skega — 16.30 Telesnovzgojni program ZFO (Ivo
Kermavner) — 17 Kmet. ura: Gospodarska novo-
dila in tržna poročila — 17.30 Veseli trio, vmes
poje g. Franc Držaj — 19 Napovedi, poročila, ob-
jave — 19.25 Plošče — 20 Koncert — 21.30 Plo-
šče — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Cifraški
dueti. — Ponedeljek, 7. oktobra: 7 Jutranji po-
zdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Plošče —
12 Plošče — 12.30 Poročila, objave — 13 Napo-
vedi — 13.02 Koncert RO — 14 Poročila — 18
Zdravstvena ura: Duševno zdravstvo (dr. A. Bre-
celj) — 18.20 Plošče — 18.40 Položaj Slovenije v

Evropi in Jugoslaviji (dr. Valter Bohinec) — 19
Napovedi, poročila — 19.25 Nac. ura — 19.40 Plo-
šče — 19.50 Gibraltar (Viktor Pirnat) — 20 Kon-
cert Del. glasb. društva »Zarja« — 21.15 Koncert
RO — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Domač kvar-
tet. — Terek, 8. oktobra: 7 Jutranji pozdrav —
7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Plošče — 12 Plo-
šče — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi —
13.02 Od Triglava do Urala — Koncert narodnih
napevov (RO) — 14 Poročila — 14.15 Šolska ura:
Kako smo zaključili šolsko leto v Crni Reki (Mir-
ko Demšar) — 18 Rad. orkester — 18.40 O delu
in energiji (prof. M. Adlešič) — 19 Napovedi, po-
ročila — 19.25 Nac. ura — 19.40 Plošče — 19.50
Deset minut zabave — 20 Plošče — 20.30 A. T.
Linhart: Županova Micka, komedija v 2 dejanjih
— 21.15 Rad. orkester — 22 Napovedi, poročila —
22.15 Kvarlet Fantje na vasi.

Napadi strmoglavcev

Zadnja svetovna vojna še ni poznala letal, ki
bi napadala sovražne cilje v padu. Danes pa si
je skoraj nemogoče zamisliti sodobno zračno
orožje, ki se ne bi posluževalo tega načina borbe.
Letala za borbe v padu spadajo k pojmu vojnih
letal, ki predstavljajo važno sredstvo za napad in
lahko prenašajo borbe daleč v sovražnikovo ozem-
lje. Seveda je način strmoglavca napadanja pre-
cej drugačen kot napadajo navadna vojna letala.
Dočim težko vojno letalo z več motorji meče bom-
be iz vodoravnega leta, se strmoglavci spusti iz
velike višine. Pri tem padu mu ni treba meriti
s kakimi pripravami, da bo zadel cilj, ampak ima
že vse njegovo letalo smer k cilju, katerega na-
merava letalec napasti. Ko prileti letalo kakih
600—800 m nad zaželeni cilj, tedaj spusti dolo-
čeno število bomb, ki nadaljujejo smer doseđa-
njega padanja letala, dokler ne dosežejo cilja.
Letalo pa se v tej višini sunkovito obrne navzgor,
da čim prej pobegne izpred cevi protiletalskih
topov.

Do španske državljanske vojne je bil tak na-
čin napadanja povsem neznan, tu pa so ga začeli
privikati uporabljati. Šele v poljski vojni je dobilo
strmoglavljenje pravega izraza, ki je nemškemu
orožju pripomoglo do tako hitre zmage. Pa tudi
pri umiku Belgijcev, Angležev in Francozov v
Dunkerque so strmoglavci opravili svoje.

Strmoglavci z enim motorjem se uporabljajo
predvsem proti tako imenovanim ciljem v obliki
točke kot so: bunkerje, letališča, cestna križi-
šča, kolodvorci, mostovi itd., ali pa proti premič-
nim ciljem, kot so vojne ladje. Strmoglavci so
eno-ali dvo sedežni, v vsakem primeru pa pilot
sam spušta bombe. Strmoglavci imajo bombe pri-
trjene pod krili letala, dočim jih imajo drugi
bombniki v notranjosti. Bombe strmoglavca imajo

na enem koncu pritrjena krilca, ki služijo, da se
bomba v zraku ne preobrne. Prednost tega letala
je, da morejo priletelet docela nenadoma in točno
zadevajo. Delovanje bomb je strašno. Ako zadena
točno cilj, more prekiniti ves promet na cesti, ali
pa lahko, kot se je to zgodilo na Poljskem, vrže
v zrak kar cel oklepni vlak.

Letalec-strmoglavci mora imeti posebne zmož-
nosti, da lahko uspešno upravlja svoje letalo. Ve-
deti je namreč, da doseže letalo pri napadanju
tudi čez 600 km brzine. In pri taki hitrosti mora
biti vse na svojem mestu, letalo in oni, ki ga
vodi. Zdrav mora biti letalec kot riba, kajti v
času padanja delujejo močne sredobežne sile na
pilotov hrbet, roke in noge in ga nemilo tiščo
na sedež. Posebno srce in pljuča morajo biti
zdrava. Letalo ima tudi poseben vzvod, s katerim
je mogoče preprečiti preveliko brzino padanja.
Ta vzvod pa omogoča tudi točno bombardiranje
postavljenih ciljev.

Še nekaj naznanil

n Jesenski sejmi za plemenske bika. Kralj.
banska uprava sporoča, da se letošnji jesenski
sejmi za plemenske bika — samo od rodovniških
živali — vršijo po sledečem razporedu: 30. sep-
tembra v Ormožu, za bika pingavske pasme; 12.
oktobra v Novem mestu za bika sivorjave pasme;
15. oktobra v Mengšu za bika pingavske pasme;
22. oktobra v Vel. Laščah za bika sivorjave pas-
me; 24. oktobra v Mariboru za bika marijadvor-
ske (bele) pasme; 4. novembra v St. Juriju ob
juž. žel. za bika pomurske sivopšenične pasme.
— Na te sejme posebno opozarja banska uprava
občine, kjer dobrih bikov primanjkuje, pa tudi
bikorejce, da se istih udeležijo, ker se samo na teh
prireditvah nudí prilika, nabaviti dobre bika z
dokazanimi lastnostmi. Vsa podrobna obvestila
dobite pri pristojnih kmetijskih referentih ali pa
tudi pri pristojnih selekcijskih zvezah. Ako želite
nabaviti tudi telice in krave, se obrnite na pri-
stojne zveze.

n Tunica pri Kamniku. FO in DK prirediti
na rožnovensko nedeljo, 6. oktobra, na letnem to-
lovadišču svoj prvi letovadni nastop z bogatim
sporedom. Začetek po litanijah, to je ob 3 popol-
dne. Sodelujejo priznana menška godba. Po na-
stopu prostá zabava. — V slučaju slabega vre-
mena bo prireditelj prihodnjo nedeljo. Prijatelji
naše mladine vabljeni!

n Fantovski odsek v Runkah vprisci v nedeljo
ob pol 4 popoldne veselo igro v 6 slikah: »V
80 dneh okrog zemlje«. Vabljeni!

V vsako hišo Domoljuba!

Hranilnica in Posojilnica**V KAMNIKU z. z. n. l.**

na Sutiški št. 22

Sprejema hranilne vloge na knjižice in v tekočem računu.

Obrestovanje najugodnejše. Vloge so proste, na željo tudi vezane na odpoved, ali za določeno dobo.

n S kolesa je padla in se do smrti pobila 24-letna Pavla Fabjan iz Sardinje vasi pri Žužemberku.

Prvovrstne slamoreznice

mlatilnice, sejalnice, motorje in jermena, mline in preše za sadje, reporeznice, mline za moko in šrotanje, brzoparilnike, kotle za žganje, kultivatorje, črpalke za vodo in gnojnico,

vse garantirano,

nudi po še vedno ugodnih cenah železnina

Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1**Mali oglasnik**

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat 5 din. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov, oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe. Pristojbina za male oglase se plačuje v naprej.

Brinje in suhe hruške

dobite pri tvrčki Fran Pogačnik, Tyrševa (Dunajska) cesta 28. (Javna skladišča)

Moške obleke

perle in vse oblačila po priznani nizki ceni, si nabavite pri Prekerju - Sv. Petra cesta 14 - Ljubljana.

Malo posestvo

prodam Dolinsek, Veselovo 3, Cerkije pri Kranju.

Čreslo,

ješice in vse vrste surove kože - kupuje stalno usnjarna - J. Levrič, št. Vid pri Stični.

Dobro ohranjen gepelj prodam. Nikolaj Drolka, Dob pri Domžalah.

Pastirka

ki bi pasel in krmlil krave in bi mogel pomagati pri izgotavljanju zabojev in silčno sprejemem. Pismono sporočite na naslov: J. Oražem, Ribnica na Dolenjskem.

Šivalne stroje

Vesta, Kaiser, Pfaff, Gritsner in Anker - kupite najceneje pri tvrčki Plevel v Preski pri Medvodah.

Travniki in gozd

na lepem kraju, takoj prodam. Naslov v upr. »Domoljuba« pod št. 14903.

Čevljarskega vajenca

sprejemem. - Vrankar Anton, čevljar, Buč, p. Šmartno v Tuhinju.

1-2 vagona krompirja

kupi tovarniško podjetje. Ponudbe prosimo poslati na upravo, sklicujoč se na št. 14741.

Sprejemem služkinjo

kuharico, ki je znana samostojno kuhati in opravljati druga hišna dela. Plača dobra. Naslov v upravi »Domoljuba« pod št. 14663.

Čevljar. pomočnika

in vajenca sprejemem takoj. Franko, čevljar v Škofji Loki, Klobavsova ul. 11.

Čevljarski stroj

levoročni, skoraj nov, naprodaj za 2800 din. Sprejemem učenca. - Cerkvena 5, Trnovo.

Bik plemenjak

simenčolske pasme - star 12 mesecev, naprodaj za 2800 din. Dravelska ul. št. 29, Ljubljana.

Več šivalnih strojev

prvovrstnih znamk - konkurznega nakupa - poceni naprodaj pri »Prometu« nasproti križanske cerkve.

Sportni avto

znamke Ford, poraba benzina 12 l, gume 6.50x16, nove, taksa za leto 1940 plačana. Prodajam ali zamenjam za tovrstnega od 3000 kg nosilnosti dalje. - Vse mora biti v dobrem stanju, gume so lahko slabe. Ponudbe in opis na naslov: Ivan Burkeljca, voj. moj. Hotavje 17, p. Gorenja vas n. Skofje Loko.

Večje množino čebule

in zimskih jabolok kupim. Blažič Henrik - Kranjska gora 17.

Čevljarskega vajenca

sprejema takoj z vso oskrbo, po dogovoru, Anton Polajnar, čevljar, Cerkije pri Kranju.

Hlapec

poštenega, treznega, vajenega šivine in kmetijskega dela, sprejemem takoj. Plača po dogovoru. Cerne Andrej, Kranjska gora 15P.

Samouk

rojen v okolavi lesa, dobi zaposlitev. Sporočite naslov, starost, željo plače pisмено: J. Oražem, Ribnica na Dolenjskem.

Vajenca

za mizarstvo obrt takoj sprejemem. Matija Perko, Celovška cesta št. 97, mizarstva tvornica.

Hlapca h konjem

treznega in poštenega, sprejemem v stalno službo. V ponudbi je navesti starost, dosežanje službe in zahtevke plače. - Ponudbe upravi »Domoljuba« pod »Hlapec« št. 14518

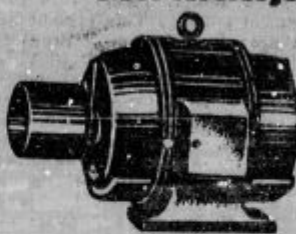
BREZPLAČEN POSUK V IGRANJU
ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN KATALOG
MEINEL HEROLD MARIBOR

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. -

Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Začistuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 2 zav. 6 din, 20 pošti 17 din, 3 zav. po pošti 29 din, 4 zav. po pošti 35 din. - Mnogo zabavnih pisem. Pazite: pravi Redin se dobi samo z gornjo sliko. Prodaja drogerija Kauc, Ljubljana, Židovska ul. 1. Na deželi pa zahtevajte Redin pri vašem trgovcu ali zadrugi.

Naznanjamo

vsem interesantom, da je prispela pošilka CONZ elektromoterjev. Kupite, dokler treja zaloga! Dobite jih samo pri tvrčki

Jelenc Adolf & Tomažin
Ljubljana, Celovška 49

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«

Prehlic. Sodnik Janez, Bukovica preklicuje kar je govoril neresničnega o Kimovcu Francu iz Vodice.

Se vedno boste najceneje kupili za sime vse moške in damske obleke, tudi vsake vrste plašče moške in damske ter vse vrste perila pri

JANKO ROGELJ Loka pri Zidanem mostu**Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani**

podeljuje kratkoročna posojila, proti podpisu bianko-menicam, dvema porokoma posestnikoma ter eventualno zaznambi na službene prejeme

»Domoljuba« stane 35 din za celo leto, za izozištvost 60 din. - Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate in reklamacije na upravo »Domoljuba«. - Oglasi se zaračunajo po posebnem ceniku. - Telefon uredništva in uprave: 40-04. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečnik. - Urednik: Jože Košček. - Za jugoslovansko tiskarno: Jože Kramarčič.